

KARYS

Eina sykį savaitėje.

Kaina: 3 mėn. 15 auks.,
6 mėn. 30 auks., 12 mėn.
50 auks. Atskiri numeriai
1 auks. 50 skatikų.

Adresas: Kaunas, Lai-
svės Alėja 12 Nr. «Kario»
Redakcija. Telef. 90 Nr.

7 (143) Nr.

Kaunas, 1922 m. vasario mėn. 16 diena.

IV metai.

Vasario 16 d. šventė.

Kada 1915 metais vokiečiai užėmė visą Lietuvą, jos padėtis dar labiau pasunkėjo, negu tai buvo po Rusų caro jungu. Vokiečiai stengėsi iščiulpti iš užimtos Lietuvos viską, kas tik jiems buvo reikalinga. Visuomenės gyvenimas buvo suvaržytas; susisiektis labai apsunkintas, veik negalimas; periodinė spauda uždrausta ir t. t. Negausinga inteligentija, likusi Lietuvoje, negalėdama dirbuotis kitur, tapo mokytojais pradeda mosiose mokyklose ir naujai įsteigtose gimnazijose. Vokiečiai nors kišėsi ir į mokyklų darbą, bet visgi leido jas ir toliau laikyti.

Bet jau 1916 m. atsiranda lietuvių tarpe nepriklausomybės idėjos ir ima vis labiau ir labiau plėtotis. Daug kas, ypač iš inteligentų, dėl tų idėjų labai nukentėjo, nes buvo vokiečių valdžios išstremti į Vokietiją ir laikomi ten kaip civiliai belaisviai. Iš to matyti, kad iš pat pradžių vokiečiai buvo labai nepalankūs Lietuvos nepriklausomybei.

Bet 1917 metais iškilus Rusijoj revoliucijai, vokiečių nusistatymas tuo atžvilgiu ėmė pamažu keistis. Buvo leista spausdinti laikraščiai lietuvių kalba paliems lietuviams (pirmiau ėjo tik Obosto vokiečių leidžiama «Dabartis» Kaune, skiriama lietuviams, bet vokiečių dvasios). Buvo leista rašyti iš pradžių tik apie Lietuvos savarankiškumą, o paskiau net apie nepriklausomybę.

Pagaliau buvo leista susaukti lietuvių konferenciją, kuri turėjo išrinkti tarybą, kaip Lietuvos savivaldybės organą. Vilniuje susidarė organizacijos komitetas iš A. Smetonos, J. Šaulio, P. Klimo, M. Biržiškos ir kun. Stankevičiaus, kuris ir susaukė 1917 m. rugsėjo 18 d. lietuvių konferenciją Vilniuje. Kadangi rinkimai okupacinės vokiečių valdžios buvo draudžiami, tai buvo šaukiami visi žymesni visuomenės veikėjai iš visos Lietuvos be jokių rinkimų. Susirinko daugiau kaip 200 narių. Posėdžiai truko tik 5 dienas nuo rugsėjo 18—23 d., nes vokiečiai ilgiau posėdžiauti neleido.

Pirmą dieną tuojau pasipykė skundai dėl vokiečių daromų žmonių skriaudų ir tam tikslui buvo išrinkta komisija. Rugsėjo 19 d. buvo svarstomas Lietuvos politikos klausimas ir visi kalbėtojai įvairiais motyvais palaikė iškeltą nepriklausomos Lietuvos idėją. Rugsėjo 20 d. tęsiama debatai dėl lietuvių pamatinio politikos siekimo ir kalbėta apie būsimosios Lietuvos teritoriją ir sąlygas politikos siekimams įvykdyti. Rugsėjo 21 d. paliečiama dar Lietuvos pamatinis klausimas ir mūsų santykiai su Lietuvos mažumomis. Pagalios pateikta keletas rezoliucijų, iš kurių po neilgų ginčų, papildymų ir pataisymų priimta viso susirinkimo vienu balsu šitokia:

«Lietuvių konferencija, remdamos Lietuvos reikalais ir vaduodamosi visuotiniu lietuvių siekimu, nutarė:

I. Liuosam Lietuvos plėtojimos reikalinga yra sudaryti iš jos nepriklausoma demokratiškai sutvarkyta valstybė etnografinėmis ribomis su būtinai reikalingomis ekonominiam gyvenimui korektyvomis. Lietuvos tautinėms mažumoms turi būti patikrintos tinkamos jų kultūros reikalams sąlygos. Galutinai nustatyti nepriklausomos Lietuvos pamatams ir jos santykiams su kaimynėmis valstybėmis turi būti sušauktas Steigiama-sis Lietuvos Seimas Vilniuje, demokratiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas.

II. Jeigu Vokietija sutiktų dar prieš Taikos Konferenciją proklamuoti Lietuvos valstybę ir pačioje Konferencijoje paremti Lietuvos reikalus, tai Lietuvos Konferencija, turėdama omenyje, jog Lietuvos interesai yra normalinėse taikos sąlygose pasvirę ne tiek į rytus ir ne tiek į pietus kiek vakarus, pripažįsta galimu suciti būsimajai Lietuvos valstybei, nepakenkiant savitam jos plėtojimos į tam tikrus dar nustatytinus santykius su Vokietija».

Tam nutarimui vykdyti ir apskritai Lietuvos nepriklausomybės reikalais rūpintis Konferencija išrinko Tautos Tarybą iš šių 20 narių: 1. Dr. J. Basanavičius, 2. S. Banaitis, 3. M. Biržiška, 4. K. Bizauskas, 5. Dovydaitis, 6. S. Kairys, 7. P. Klimas, 8. D. Malinauskas, 9. Kun. Mironas, 10. Narutavičius, 11. Kun. Petrulis, 12. A. Smetona, 13. J. Smilgevičius, 14. Kun. Staugaitis, 15. A. Stulginskis, 16. J. Šaulys, 17. Kun. Šaulys, 18. J. Šernas, 19. J. Vailokaitis, 20. J. Vileišis.

Rugsėjo 22 d. Konferencija davusi Tautos Tarybai instrukcijų ir sumanymų Lietuvos stovimui pagerinti baigė savo posėdžius.

Tarybos darbas buvo labai sunkus: nors vokiečiai ir sutiko pripažinti Lietuvos nepriklausomybę ir ją net paskelbti, bet reikalavo tuojau priimti visą eilę konvencijų su Vokietija ir tuo būdu tos nepriklausomybės iš karto išsižadėti. Taryba kiek galėdama spyrėsi. Bet po Lietuvių Brastos taikos sutarties su rusais, vokiečiai tarytum užmiršo Lietuvos nepriklausomybę, nes ji jiems nebebuvo tada reikalinga ir todėl jie ją nebesirūpino.

Tada Lietuvos Taryba savo posėdyje 1918 m. vasario 16 d. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybes šiuo pareiškimu:

«Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo m. 18—23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietu-

vos Valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

D auge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas Steigiamasis Seimas, demokratiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas».

Vilnius, vasario 16 d. 1918 m.

Lietuvos Tarybos nariai: (toliau eina parašai).

Vokiečių vyriausybė to paskelbimo nepanorėjo pripažinti, kadangi jame nieko nepaminėta apie konvencijas su Vokiečiais. Vokiečių cenzūra neleido net išspausdinti to skelbimo laikraščiuose. Todel Lietuva sužinojo apie jį tik kiek vėliau. Tą dieną apie jį teži-
nojo tik nedidelis Vilniaus lietuvių būrelis. Nors tebe-
spaudė mus tada dar žiauri okupacinė vokiečių val-
džia visu sunkumu, bet visų akyse spindėjo gražios
ateities viltis. Visi tikėjo, kad tas skelbimas neliks tik
tuščiais žodžiais.

Ir iš tiesų, praslinko metai ir tą pačią dieną, nors
tebebuvo Kaune vokiečių kariuomenė, bet jau vakarų
Lietuvoje valdžia buvo mūsų rankose. Turėjome jau
nors negausų, bet galingą savo pasiryžimu savo sa-
vanorių kariuomenės būrelį, kuris jau atkakliai gynė
tuomet rytų sienas nuo daug gausesnio priešininko—
nuo rusų, kurie norėjo mus pavergti, atimti iš mūsų
nepriklausomybę. Tai buvo 1919 m.

O 1920 m. vasario 16 d. jau didžioji dalis Lietu-
vos buvo laisva, nebebuvo joje okupantų vokiečių,
kuriuos mūsų kariuomenė savo kalaviju išvarė iš Lie-
tuvos, savo krauju ją išvaduodama. Nebebuvo Lietu-
voje ir bolševikų. Buvo rengiamasi rinkti Steigiamasis
Seimas. Bet Vilnių pagrobė mūsų „broliai“ lenkai.
Klaipėda, vienintelis Lietuvos uostas dar tebebuvo sve-
timose rankose.

Praėjus dar dvejiems metams šiomet turime ir Stei-
giamąjį Seimą, nors ne Vilniuje, o Kaune, ir nemažą
kariuomenę; bet Vilnius ir Klaipėda vis dar tebėra sve-
timųjų rankose.

Taigi palinkėsime savo draugams kariams būsi-
mašias penkerių metų Lietuvos nepriklausomybės su-

kaktuves švęsti ne tik Kaune, Panevėžy, Šiauliuose,
Mariampolėje ir t. t., bet ir Klaipėdoje ir Vilniuje, ku-
rie dabar laukia, kad mes juos išvaduotume!

K— a s.

Nepriklausomybės šaknys.

Kas tai yra nepriklausoma valstybė? Tai ne vien
pats save valdas kraštas, ne vien politinė forma, bet
ir tautinis susipratimas tos tautos, kuri šiam krašte
didžiumą sudaro. Valstybė bė tinkamo tautinio susi-
pratimo, be kultūros turinio, yra tik tuščias žodis kurį
kiekvienas gali valdyti kaip sumanydamas. Tik pilnas
suderinimas tautinio susipratimo su politine nepriklau-
somybe ir sudaro tą nesugriaunamą pamatą, ant kurio
tegalai išsilaikyti bet kokios valstybės rūmai.

Ir kuomet mums tenka minėti dar naujos Lietu-
vos politinės nepriklausomybės sukaktuvės, tai mes
negalime tenkintis vien tik tų kelerių paskutinių metų
istorijos apžvalga, bet turime žiūrėti giliau. Jei mes
dabar matome jau šioji tokį tautinio darbo suderini-
mą su valstybiniu, tai neturime pamiršti, jog šis tauti-
nis susipratimas atsiradęs anksčiau už valstybinį, jog
jis tad ir privedė galų galais prie valstybės sukūrimo.
Neturėtumėm to tautinio darbo, kurį anksčiau pradėti
teko, ir net geriausiom sąlygom esant negalėtumėm
sukurti bent kiek pastovios valstybės. Taigi dabarties
mūsų nepriklausomybės šaknys guli gilioj senovėj ir
apskritai praecityj. Jų ir pažiūrėsime.

Ligi 1385 m., ligi Lietuvos prijungimo prie Lenkų
Jogailos metu, Lietuva kūrė nepriklausomą valstybę ir
politikos ir kultūros atžvilgiu. Tiesa, toji kultūra pa-
lyginamai ne per aukštai stovėjo, bet ji buvo savita,
suderinta su visu valstybės gyvenimu, nors ją kūrė
ne tik lietuvių, bet ir gudų tautiniai elementai.

Nustojusi oficialiai savo nepriklausomybės, Lietuva
visgi dar visą Vytauto viešpatavimo laiką, t. y. ligi
1430 m. faktinai dar buvo pilnai nepriklausoma ir po-
litiniai ir net kultūriniai. Svetimų gaivalų įtaka buvo

Eugenij Čirikov.

Apie ką?...

(T e s i n y s).

Beržai, epušės, liepos ir jievos. Žali paslaptis!
Miškas netrukdo man tik apie tave galvoti. Ir ilgai
aš braidau rasotoje žolėje lėtai ir susimąstęs, įsigilin-
damas į žalią miško paslaptį. Paukščiai netrukdo ma-
nęs savo tai linksmomis, tai liūdnomis dainomis.

Tos dainos — kaip mano mintys apie tave: tai
liūdni, tai linksmi sielos riksmi nuo tavo akių, tavo
šypsenos, tavo balso... Vis tolyn, vis tolyn į žalią
prieblandą, į lapų pavėsi!.. Čia taip ramu, kad gir-
dėti, kaip per pernykščius lapus šliaužia vabalai ir
skruzdės... Truputį drėgna po kojų: arti vanduo...
Į beržų kvapą įsiveržia plonas, slėpingas aromatas.
Tai konvalijos! Kur jie?.. Dieve, koks nepaprastas
kvapas!.. Kvepia laimel.. Didelė, neįvykstančia laimel
Tik pasakose toki laimė esti... arba sapne, kol nėra
dar dvidešimties metų.

Žaliuose beržų pavėsiuose mirga lyg sniegas bal-
tos, tartum marmuriniai, varpeliai su aukso taškeliais
vidury.

Jie rodos pasistiebę ir žiūrėnėja kas dedasi aplink
žalioje tylumoje. Tiek paslapties tuosė mažuose bal-

tuose žieduose! Norėtum pasilenkti ir paklaustyti,
apie ką jie žalioj prieblandoj tyli. Jie kaip gyvi, jų
gaila ir baisu rašyti. Rodos, tik tai padarytum, —
pasigirs liūdni skambėsiai miško tylumoje, ir balti žie-
dai tyliai praviks drebančiais rasos karolėliais... Juose
yra mano meilės šventumas prie mergaitės su auksinėm
kasom. Gal būt tai skaisčios vėlės gražių mergaičių,
savo gyvenimo aušroje mirusių ir grįžusių į žemę
baltų, kvepiančių žiedų pavydalo... Taip baisu juos
rašyti... Bet taip vilioja! Kam? Ar negana pasė-
dėti šaly, nulinkti galvą, gerėtis, kvėpuoti ju aromatu?
Gal rytoj atvažiuos mano šventoji mergaitė su aukso
lankeliu ant galvos, ir tada kartu čion ateisim. Tenu-
raško savo šventa ranka tuos šventus žiedus! Tėpa-
puošia jais savo aukso lankelį... O aš parklupsiu ant
kelių ir melsiuos jos grožiui ir nekaltybei...

Taip keistai ramu žaliojoj prieblandoj. Ir taip
liūdnai kukuoja gegulė. Ji verkia apie tai, kad aš—
vienas... Ir baltos konvalijos žiūri iš žolės savo galvu-
tėmis, žiūri į mane auksiniais taškeliais savo akių ir
taip pat liūdi, dūšaudamos savo liūdnu aromatu ber-
žų kvapsniu.

Ir vėl ramus ir malonus pavasario vakaras. Ir
vėl kukuoja už upės gegulė. Tyliai šliaužia laivelis
veidrodžio lygumoj tarp jėvų, nendrių ir viksvų.

dar silpna; Vytauto laikais prasideda ir samoningas tautinis lietuvių darbas, kuris tačiau plačiau neišsiplėtė.

Nuo Vytauto gi mirties prasideda sistemingas apmirimas lietuvių tautinės samonės. Iš visų pusių plaukia, veržiasi svetimoji įtaka—gudų, lenkų, dalinai vokiečių. Ir pamažu vienas po kito atkrinta nuo bendro tautinio kūno tai vienas, tai kitas luomas, vis nauja visuomenės grupė. Didikai, smulkioji bajorija, miestionys—jei ir ne visi iš karto pasidaro Lenkijos šalininkais, bet tautiniu atžvilgiu darosi svetimais Lietuvai gaivalais. Tik vieni valstiečiai, tamsūs, nuskurę, bet savo tautinei kultūrai ištikimi, pasilieka židiniu, kurio anglis dar amžiais žeri po šiaudiniais stogais. Ir tik retkarčiais, kaip 1535 m., kaip gale XVIII amžiaus ir jie savo balsą pakeldavo—bet jau ne tautinių teisių reikalaudami, tik reikalaudami pripažinimo jų žmonėmis, ne gyvuliais.

Atskiros kai kurių lietuvių švietėjų pastangos, kaip vyskupo Gedraičio, kaip Daukšos ir nedaugelio kitų, negalėjo išvaikyti to tautinio prislėgimo, tautinių teisių pamiršimo.

Tačiau apmirus lietuvių tautiniam judėjimui, Lietuvos valstybingumo idėja ne buvo dar apmirusi. Dar ilgai atsiliepdavo čia nelik atskiri balsai, bet ir buvo tam tikrų žygių, kad Lietuvą nuo Lenkų atskyrus. Visą XV ir XVI amžių šia kryptimi eina atkakliausia kova, kuri visgi neatneša teigiamų vaisių—per Liublino uniją 1569 m. Lietuva galutinai prie lenkų prijungiama, sudarė vieną su jais valstybę, nors su atskiru valdymu.

Goštauto Ostrogiškio, Katkevičių, Radvilų pastangos, neparemtos lenkų suviliotos bajorijos, nepasiekia tikslo—nes neatsirėmė liaudim, bijojo tos liaudies ir todėl savo krašte paramos nerado. Liko taip pat be vaisių ir unijos su lenkais nutraukimas 1655 m., kurį buvo paskelbęs didysis Lietuvos etmonas Jonušas Radvila.

Tuo tarpu gi pamažu lenkai eina ir prie atskirų Lietuvos įstaigų panaikinimo, versdami Lietuvą lenkų provincija. Galop jiems tai pavyko praversti jau XVIII amžiaus gale—jū taip reklamuojamoj Konstitucijoj 1791 m. gegužės 3 d. Tačiau šiai konstitucijai neteko būti įgyvendintai, nes pačioj Lietuvoj iškilo pasiprie-

šinimas, vadovaujamas vėliau už tą pakarto Lietuvos didžiojo etmono Simano Kosakauskio ir Lietuvos lauko etmono Juozo Zabelos. Įsimaišymas svetimų valstybių—rusų, vokiečių, austrų—privedė galop prie to, jog lenkai begalvodami, kaip Lietuvą praryti, buvo patys praryti kaimynių valstybių.

Lietuvai prasidėjo tamsiausioji gadynė, kuomet jai buvo apmiręs ir tautinis ir valstybinis judėjimas. Tačiau kaip tik tuo laiku prasidėjo ir atbudimas. Pradžioje sujudo Žemaičių smulkūs bajorai, niekuo nebesiskiria nuo valstiečių savo gyvenimo sąlygomis. Jie pirmieji pradėjo žadinti apsnūdusį lietuvių tautinį jaunimą. Prie jų vėliau prisideda Valančius su Daukantu, kurie ir paima greitai laiku vadovybę. Tačiau sunkus buvo jų darbas, nerasdavo platesnio atbalsio žmonėse, kadangi tie žmonės ėjo dar sunkiausią baudžiavą ir ne jiems dar buvo galvoti apie platesnę politinę ar tautinę akciją, kuomet kasdieną tik tekdavo galvoti kaip čia su šeimynomis badu nenumirus.

Tik baudžiavas panaikinus, atsirado platesnė dirva pradėjo rasti šviesuolių iš pačių žmonių išėjusių, pradėjo rasti galimybes ne vien tik duona kasdiene rūpintis, bet ir kultūros reikalais. Tačiau spaudos uždraudimai, žiauriausieji tais laikais dar negausingų lietuvių šviesuolių persekiojimai—sustabdė ir šitą, dar vos tik bepradedantį judėjimą. Sustabdė, bet neišnaikino. Ir net atvirksčiai.

Kuomet nebuvo kam iš viršaus žmonių reikalais rūpintis, jie patys pasiėmė į savo rankas visą judėjimą ir prasidėjo atkakliausia Lietuvos valstiečių kova dėl savo tautos gyvybės. Prasideda slaptas lietuvių raštų spausdinimas užsieniuose ir slaptas jų platinimas po visą Lietuvą. Ir kelias dešimtis metų visoj Lietuvoj nebuvo nė vieno kaimo, kurio nepasiektų slaptieji raštai, kuris neduotų nukentėjusių už savo spaudą, už savo tautą. Kartu gi ėjo ir savo ne tik tautinio, bet ir politinio atskirumo supratimas. Ir tai ne tik tarp atsiradusių vėliau lietuvių inteligentų, bet vis tarp žmonių. Ir tokie žmonės, kaip Bieliakas-Bielinis, svarbiausias raštų platintojas, kurio per kelias dešimtis metų rusų žandarai ir policija pagauti negalėjo ir kuris vienu įsitikinimų platino „nemažai, kol maskoliai iš Lietuvos neišeis“—nebuvo jau atskiros išimtys. Galų

Aš kreipiu savo laivelį prie baltų lelijų ir auksinių azotelių. Šventa mergaitė papuošus savo aukso lanką kaip sniegas baltomis konvalijomis, visa baltame, pati panaši į didelę aromatinę konvaliją, pasilenkdama prie upės, raško vandens lelijas, su ilgomis stiebų uodegomis, ir skambiai juokiasi. Ji vėl blaško savo šypseną po vandenį, po žalius krantus, nendres, kur sukinėjasi žemčiuginiai žiogai, kalbasi su varle, su gegule.

Atsigręžk nors kartą ir padovanok man vieną žvilgsnį ir vieną šypseną..

Šviesią mėnesienos naktį susirinkome visi verandoje ir klausėmės lakštingalių, įvairiose vietose ant upės, garbinusių meilės maldas.

Niekas nekalbėjo. Visi tylėjo. Aš stovėjau užpakaly šventos mergaitės, palenkusios galvą žemyn. Ji vis dar tebebuvo su švelniai kvepiančiu konvalijų vainiku.

Aš pasilenkiau, kad išgerčiau visą žiedų aromatą ir pakvėpuočiau pilna krūtine. Užlėkęs vėjelis paglostė man ū veidą ir lūpas ir išdraskė mergaitės plaukų aukso voratinklį. Ir aš apsvaigau nuo tikrosios laimės aromatu, ir ašaros nuriedėjo, kaip nuo gėlių rasa, nuo mano blakstienų ant šventos mergaitės rankos. Ji sudrebėjo ir atsigrižo. Ji šypsojos šventa šypseną. Aš juėjau ir išstolo žiūrėjau į ją. Mėnulio šviesa žaidė

ant aukso lauko, auksuotuose jos plaukų pluoštuose, ir slinko per pridengtą ranka veidą... Ji nieko nepasakė. O kai jinai atėmė ranką, kad priglaustų nepaklusnų plaukų pluoštą, mėnulio šviesa pažvelgė į jos akis ir sužvilgėjo pasikabinusiose ant blakstienų, kaip rasa ant žiedų, dviejose didelėse, žibančiose brangiais akmenimis, ašarose..

Ko mes verkėme mėnulio šviesos naktį, klausydami lakštingalių balsų? Ir ko aš verkiu dabar tyliomis savo ašaromis, pasilenkęs dabar savo žila galva prie konvalijų stiklinės, atneštos man rusų margaitės, kurios aš nepažįstu?.. Juk, mūsų meilę galima vadinti triumfinga: visą savo gyvenimą perėjom kartu, ir mūsų sielos dabar kartu, jos taip tvirtai susipyne, kad kartu su gyvenimu tegalima jas išskirti... Tai ko gi aš verkiu, kvailas, žilas vaikas?..

Ar ne todėl, kad kvapiųjų konvalijų man pasiliko tik saldus atsiminimas apie šventą mergaitę ir jos šventą meilę..

Nežinau, nežinau... Bet taip noriu gerti aromatinių tollimų, nesugrižtamų atsiminimų liūdėsį?..

Vertė V. Švipes

galais, kuomet jau 1904 metais spauda liko atkovota — tai jau turėjome plačiausią tautinį judėjimą, kurio jokios pajėgos jau nebegalėjo sustabdyti.

Tuo pačiu laiku prasideda ir atvira politinė kova kuri pradžioje stato tik siaurą uždavinį — kovą dėl autonomijos, kurios atvirai pareikalavo pirmasis Vilniaus Seimas 1905 metais.

Nuo to laiko ir politiniai ir tautiniai lietuvių siekimai buvo galutinai suformuluoti. Reikėjo tik organizuoti tauta ir laukti patogios progos tiems siekiamiesiems į gyvenimą praveisti.

Tokią progą davė karas ir didžiojo karo vaisiai tie pirmieji, kas paskelbė 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybę nebuvo jos tokiu būdu išpiršto iššulpe, iš oro pagavę. Jie nebegalėtų net to darbo atlikti, jeigu neturėtų užpakaly savęs tos ilgametės kovos, jei kelias į nepriklausomybę nebūtų paklotas praėjusių kartų prakaitu ir ašaromis. Ir šiandien, kuomet mes vasario 16 d. švenčiame jau ketvirtas nepriklausomybės sukaktuves, tarp tų didvyrių, kurie dėl Lietuvos savo galvas sudėjo, turime minėti ne tik šiuos jaunuolius-drašuolius, paskutiniųjų mūsų kovų aukas, bet ir visus tuos nežinomus, tylus darbininkus, kuriuos jau pamiršti pradėdam. Garbė visiems, kas sunkiais Lietuvos laikais, neišleisdavo iš savo rankų ginklo—knygos.

Kap. B.

Kariuomenės dalių atstovų suvažiavimas Karo Muziejaus reikalais.

Kiekviena tauta, kiekviena valstybė turi švenčių savo istorijos atmintiniams įvykiams pagerbti. Tos šventės yra lyg tautos gyvumo atspindys — jos įrodo jog tauta gyva, jog jos širdis dar plaka krūtinėj...

Mes turime vasario 16-ąją dieną.

Bet ne tik savo šventėse reiškiasi tautos siela.

Kad pagerbtų tą, kas jai yra brangu, šventa, tauta stengiasi ir kitokiais būdais tai išreikšti. Ji

Vasario šešioliktoji.

(Fantazija).

Milijonai dangaus liepsnų nušvietė Žemę. Išblyškusi, nukamuota tylinčia. Sustingusieji verpetai nedrausiai glaudėsi į Mėnulio sidabruotą glebį. Klausėsi...
Buvo ramu...

O Žemėje — rūko apsiaustoje, išvargintoje — viskas ilsėjosi, miegojo. Medžiai baltašakiai, suglaudę savo nuogus sparnus, užburtus sapnus sapnavo... Kalnai baltais apsiaustais tartum, sustingo užsimastę... Ežerai ir upės, pasislėpę po blizgančiais šarvais, snaudulį snaudė...

Ir tik vėjas lėkūsis skriejo tyliai ir švelniai per kalnus, per klonis.

Kada-ne-kada atsargiai siekė bučiuoti medžių šaką, bet tuoj ir vėl skriejo tolyn.

Tylu buvo. Ramu ir svajinga.

* * *

...Suviskėjo sujudo staiga dangus iš pat dugno, lyg jūra audrai užėjus — tartum perkūnas sugriaudė, utrenkė.

Senelis kalnas sulingavo savo žila barzda — giliai atsidūso.

kurta paminklų, statulų, steigia įvairių įstaigų, duoda atmintinių vardų visokioms vietoms ir t. t.

Mes, lietuviai, dar veik nieko toje srityje nesame padarę. Ir tuo atžvilgiu lyg esame atsilikę nuo kitų tautų.

Tam klausimui svarstyti šio vasario 6 dieną buvo suvažiavę į Kauną kariuomenės dalių atstovai.

Suvažiavimo pareikšti tokie pageidavimai:

Šalia Karo Muziejaus yra aikštė. Čia yra ir brangaus atminimo paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę. Toji aikštė ligi šiam laikui turi „Arklių rinkos vardą. Dabar tūlas jai reikia kitą vardą — „Laisvės aikštės“. Šis vardas primintų mums tą 16-ąją vasario dieną, kurią ir vėl patekėjo mums laisvės saulutė.

Bet įgiję laisvę turėjome ją saugoti; turėjome savo krauju ją aptverti. Vardai pirmųjų laisvės gynėjų, drašuolių, padėjusių savo galvas už nepriklausomybę, turi būt aukso raidėmis užrašyti Lietuvos istorijoje. O patys pirmieji drašuoliai, kurie žuvo Lietuvos atgimimo gadynėje, yra karininkas Juozapavičius ir kareivis Lukšas. Jie užsitarnavo ypatingos garbės. Ir kad nors kiek galėtume pagerbti jų nuopelnus, turėtume bent jų vardais pavadinti tas gatves, kur jie žuvo. Tuo būdu Didžiąją Šančių gatvę reiktų pavadinti „Juozapavičiaus prospektu“, o Ukmergės — „Lukšo gatvė“. Didžioji Šančių gatvė yra kareivinių rajone, tad pirmojo žuvusio karininko vardas būtų kareiviams gyvu paminklu. Ukmergės gatvė ir Ukmergės plentas dažnai painiojami, ir todėl būtų net praktiškai naudinga vieną tų dviejų vardų pakeisti.

Dabar dėl paminklų ir statulų.

Mūsų valstybės kuriamajame darbe ypačiai atmintini du įvykiai: Steigiamojo Seimo sušaukimas ir kariuomenės suorganizavimas. Tiems įvykiams pagerbti reiktų įkurti Ažuolų kalne akmens monumntą ar bent akmens stulpą su tam tikrais parašais.

Lietuvos Valstybės atgimimui atminti ir tam istorijos tarpui su garbinga praeitimi surišti būtų labai protinga pastatyti paminklas Didžiajam Lietuvos Kunigaikščiui Vytautui. Geriausiai, rodos, būtų, kad tasai paminklas vaizduotų Vytautą žirge, su pakeltu kardu rankoje; paminklo modeliui galima paimti kad

Ir nusileido kaip griautinis visas geležimis apsi-kaustęs galiūnas. Jo veidas buvo rūstus, akys žėrėjo draša ir baisumu, kaip paties perkūno.

Miške krunktelėjo išsigandęs varnas, lyg nujaudamas ką negera.

Suviskėjo vėl dangus, ir rūko tirštais debesiais pasileido lėkti kaip patrakęs įširdę jojikas.

Lyg žaibas nušoko eiklus žirgas į kalną ir kaip stabas sustojo.

Ir pakėlė galiūnas aukštyn blizgantį kardą ir skausmu degančiomis akimis apsidairė aplinkui.

Išsigando net vėjas ir ėmė raizgytis apie galiūno plaukus.

Kana kur sukaukė sustaugė alkanas vilkas. Jo staugimas buvo lyg geležis stiprus, lyg aitvaras, bausis. Rodės, kažką jis šaukė, kaž ko glabojo...

O dangumi tyliai skriejo trečiasis galiūnas. Skriejo rimtas, užsimastęs, dideliais baltais sparnais, aštriu šalmu ant galvos.

Ir sustojo kalne.

* * *

„Kamė mano darbai, kamė žygiai man? Kamė kraujo išlieto už mano ir jūsų laisvę paminklas?“

ir Mateikos darbo Vytauto atvaizdą (mūšis ties Žalgiriu 1410 m.).

Dar du vardai yra mums labai brangūs, atmintini. Pagerbti tie vardai pirmoje eilėje yra tiesiog tautos pareiga. Yra tai dr. Basanavičius, ilgą amžių budėjęs lietuvių tautos sargyboje, ir kareivis Eimutis, pačioje mūsų kariuomenės organizavimo pradžioje karzygiškai žuvęs eidamas savo pareigas. Tiems dviem brangiems mums asmenims turėtume bent bronzos biustus įkurti. Geriausia tam vieta būtų, rodos, Kauno Komendantūros sodelis.

Skaudu, kad Lietuvoj dažnai mums brangūs vardai naudojami įvairioms reklamoms ir net bizniui.

Reiktų griežčiausiai uždrausti vartoti Didžiųjų Lietuvos Kunigaikščių ir kitų brangių mūsų istorijos asmenų vardus tokioms reklamoms.

Z.

Iš nematomo pasaulio.

Šiais metais mokslo pasaulis švęs 100 metų dviejų mokslo vyrų gimimo dienos sukaktuves: Pastėro (Pasteur) ir Mendelio. Kaip šiandien mūsų šventiamoji Lietuvos Nepriklausomybės šventė pagimdo mumyse daugiau pasiryžimo ir patvaros stovėti tos nepriklausomybės sargyboje, taip lygiai žmonijos vardu, ar tai mokslo ar kurioje kitoje srityje, prisiminitas duoda mums progos arčiau pažinti jų darbus, įvertinti jų suteiktą žmonijai gerą ir persiimti jų pavyzdžių. Yra vardų, kurie težinomi siauram tam tikros rūšies specialistų rateliui, bet kas gali drįsti laikyti save nors kiek apšviestu žmogumi, jeigu jam nežinomas pavyzdžiui Koperniko vardas? Savo laiku ir šio mokslo vyro vardas buvo žinomas tik kabinetuose sėdintiems mokslininkams, bet tai buvo laikai, kada žmonių buvo manoma, kad žemė tai didžiulė apskrita plokštuma, padengta kaip koku dangčiu dangaus skliautu, ant kurio kabo prisegtos žvaigždės ir kuriuo slenka saulė ir mėnuo, varomi tam tikro mechanizmo su krūpliūtais ratais, volais ir kitokiais pabūklais,

pastatytais po žeme, taip, o ne kitaip manyli turėjo kiekvienas, kas tik nenorėjo patekti ant laužo, arba kitu kuriuo keliu nusikraustyti į aną pasaulį už laisvamanybę. Šiandien jau niekas, kam tik šitas klausimas galvoje kyla ir kas tik paieško jo išrišimo, taip nemašo ir rišant jį pirmiausia kiekvienas išgirsta vardus: Kopernikas, Galilėjus. Skverbiantis mokslui vis giliau ir giliau į plačias žmonių minias, to mokslo didesnių pažibų vardai darosi vis plačiau ir plačiau žinomi, tokiais jau pasidarė Kaperniko ir Galilėjaus vardai. Jau ne tik specialistams žinomas Pastėro vardas; su šituo vardu pirmiausia susitiks kiekvienas, kas tik nukreips savo mintį į tą nematomą paprastą akimi pasaulį, iš kurio eina tokios kasdieninės mūsų nelaimės, kaip įvairių ligų epidemijos; žodžiai „bakterija“, „mikrobas“ žinomi jau ne tik specialistams, o kam tie žodžiai yra žinomi tam negali būti nežinomas Pastėro vardas. Į tą be galo platų, paprastą akimi nematomą, mikroorganizmų (t. y. mažų gyvumų) pasaulį, kurio tarytum nepermatomas tamsybės Pastėras mums nušvietė šviesos spinduliais, aš čia ir noriu nors valandėlei įtraukti „Kario“ skaitytojus. Savo laiku tikiuosi suteiksiąs žiupsnelį žinių ir iš tos mokslo srities, kurioje šviečia kito šio rašinėlio pradžioje paminėto mokslininko vardas.

Jeigu mūsų laikais tame tamsiame mikroorganizmų pasaulyje jau šviečia šviesos spinduliai (nors vis dar yra užkampių ligšiol mums neįmatomų), tai dar labai netolimoje praeityje, nekalbant jau apie švilą senovę, toli gražu ne taip buvo. Mokslo vyrai jau pačioje gilioje senovėje nujautė, kad yra kokios tai paprasta akimi nematomos gyvos būtybės, kurie įsiskverbę į žmogų sukelia jame įvairias ligas. Jau labai senai, gal būti nuo pačios sąmoningo žmonijos gyvenimo pradžios, yra žinomi tokie paprasti reiškiniai, kaip duonos ir pieno rūgimas, pasidarymas vyno iš vynuogių sulčių ir tt. Tų laikų mokslo vyrams kildavo galvoje mintis, kad šitų reiškinų priežastis yra kokios tai nematomos gyvos būtybės.

(B. d.)

„Perkūnel! Kame tavo aukurai, žinyčios, kur tave mižina, į pagalbą kvietėmės?

„Vaikai, kame jūs?

„Nejaugi miegat bejęgių miegą! Nejaugi nebemokat kardo valdyt geležinio?

„Kelkitės, kelkitės ir eikite su manim!

„Pirmyn! Pirmyn, vaikai!

Ir skausmas sustingo galiūno veide...

O aukštai, su kardu rankoje, su kryžiumi ant šalmo, prakalbo galingas balsas:

„Nerūstauk, Mindaugel! Nebark“ vaiką!

„Kai geležiniais kardais skynėmė galvas kryžiuočių, Dievas mums ranką tiesė. Jis buvo teisybės pušėje, bus joje ir dabar.

„Tik išvermės — išvermės kaip aras galingos — jems reikia.

Sujudino savo baltais sparnais trečiasis galiūnas ir lyg griaustinis suskardeno jo tvirtas balsas:

„Tiesa kalbi, Vytaute — išvermės mums reikia.

„Bet tvirti pasirizimais kardu turime kelią sau tiesi.

„Kame pilis, mano įkurtoji, vaikai?

„Kame pilis, klausi?

„Ir jūs kame patys? Kame jūsų kardai?

„Ar nebemokat jų laužyti ant sprandų nedraugų mūsų“?

Ir nutilo galiūnas.

Oaili ašara nusirito jo rūstuoju veidu...

• • •

„Kai nusišypsojo dangus, žilabarzdīs kalnas vėlėk vienas tūnojo.

Mastė.

Vėjas šėlo ir draskė jam barzdą.

Ir nešojo jo žilus plaukus į visas puses..

Pakilusios varnos ėmė kelti pasaulį.

Ir kėlės visi — ir medžiai, ir žvėrys, ir žmonės.

Kėlėsi pasitikt didžiąją laisvės dieną. Kylo balsai aukštyn — džiaugsmingi, kilnūs ir audė garbės giesmę laisvei.

Tėvynės ir savo.

Ir tik vienas kalnas žilabarzdīs tylėdamas kažką mastė.

O vėjas draikės ir užė sniego debesiuos.

B. Zetkūnas.

Sporto aikštės.

Yra būtinas reikalas aprūpinti kariuomenę sporto aikštėmis, kurios turi kariuomenei ne mažesnio svarbumo kaip kariuomenės, karo mokslo aikštės ir t. t. Mūsų kariuomenė jau suprato ir įvertino fizinį lavinimąsi kariuomenėje. Jau padaryta ir pradžia, buvo daroma ir gimnastika, sportas, atletika ir t. t. Jau turime ir aktingų dalių, kurios yra dalyvavusios Lietuvos ir Kauno miesto rungtynėse įgyti įgulos lengvosios atletikos pirmenybės. Tos dalyvės per labai trumpą parą lyginti laikotarpį parodė gero išsilavinimo. Pavyzdžiu gali būti Šarvuoto Traukinio „N N“ pulko kareivis Darguža, kuris Kauno miesto ir įgulos lengvosios atletikos rungtynėse paėmė pirmą vietą ir drauge pastatė naują Lietuvos rekordą ietės mėtyme — 40,57 mt. Karo Mokyklos auklėtiniai, dabartiniai leitenantai, Darius ir Kisieliūs. Taipogi estafetiniam bėgime Laisvės Alėjoj, esafetinės komandos dalių: Šarvuoto Būrio, Šarvuoto Traukinio Gedimino Mokomojo Bataliono, 10 pulko ir t. t. Šarvuoto Traukinio „Gedimino“ estafetinė komanda Kauno miesto ir įgulos Leng. atl. pirmenybėse sumušė Vokiečių klubo estafetinę komanda, gerai išsilavinusi technikoje ir taktikoje.

Tas daug ką sako. Pasiėktas be ypatingo išsilavinimo. Tiesa, pradžia — sunki, trūksta prityrusių kariuomenėje sportininkų, gimnastų, leng. atletininkų, trūksta ir atsidavusių tam dalykui žmonių, trūksta literatūros ir t. t. Bet nežiūrint to, vis dėlto turime parodyti gerų vaisių. Matyti, kad esančioji kariuomenėje jaunuomenė įvertino sportą, o ypač futbolą ir lengvąją atletiką, kuri vėlai rudenį pasirodė jos tarpe taip pat ir daug kitų gražių sportinių žaislų, kurios žaidžia be jokių paliepiimų ir įsakymų. Betkad galima būtų visus žaislus žaisti, gerai tuose žaisluose išsilavininti ir gerų rezultatų pasiekti, reikalinga turėti prie kareivinių sporto aikščių. Gal būt, yra tokių kurie mano, kad futbolą, chokey, basketbolo žaisti, iečiai ir diskai mėtyti galima bet kurioj pievoj ir kad bėgimus galima varyti ir išartoje žemėje.

Tačiau ne, tai ne vistiek, kur mėtyti ir žaistil Tam tikrai įrengta vieta sporto aikštė bus be abejo

geresnė negu kokia pieva. Tokia aikštė turi būti skirta vien fiziniam lavinimui, kur karys po savo tarnybos galėtų atsilsėti užsiimdamas sportu. Sportinė aikštė bus jam poilsio vieta. Toje aikštėje jis galės geriau išsilavininti, geresnį rezultatą priėti.

Tam tikslui reikalingas mažas plotas žemės, kurį visumet galima rasti prie kiekvienos beveik kareivinės, būtent: 160 mt. ilgio ir 90 mt. pločio, t. y. iš viso 14.400 kv. metrų.

Pasirenkant vietą sportinei aikštei ir ją rengiant reikia žiūrėti: 1) kad aikštė būtų netoli nuo kareivinių, 2) kad skiriamoji vieta aikštei būtų lygi ir sausa.

Įrengimas reikia daryti taip: 1) viduryje (išilgai) sporto aikštės įtaisyti futbolo aikštę 105 mt. ilgio ir 75 mt. pločio, kurios dydis tinka visiems sportiniais žaislams, k. t. chokey, faustbola, basketbala, rugby, lengvajai atletikai, gimnastikai ir t. t.

2) Aplink futbolo aikštę bėgimo takai daromi taip: 1 met. atstu nuo šoninės pusės 1105 mt. ilgio futbolo aikštės linijos pravedamos ir abiejų pusių lygiagrečios linijos ir iš abiejų galų; tų linijų galai jungiami spinduliu (pusračiu). Darant kiekviena taką, reikia skyrti 1,2 mt. pločio lygiagriačiai nuo pirmų pravedusių linijų, įtaisant nemažiau 4 bėgimo takų (būtinai lygiagriačiai su viens kitu 1,2 mt.).

3) Bėgimo takas negali būti mažesnis kaip 400 mt. ir didesnis kaip 500 mt.

4) Bėgimo takų plokštė daroma iš žvyro sluoksnio apie 20 cm. storio, pašalinant pievą. Žvyras trambuojamas ir kietinamas plentručiu.

5) Tarp futbolo aikštės galų (75 mt. ilgio) ir bėgimo takų įtaisomos vietos lengvosios atletikos šokimams ir mėtymams.

6) Šokimui į tolį, iš vietos ir išsibėgėjus, trišokiui, šokimui su kartimi turi būti išsibėgėjimui takas nuo 25-20 mt ilgio ir 1,2 mt pločio, pats takas kietas iš žvyro kaip ir bėgimo takai. Atsispirimo vietoje turi būti įkasta į žemę blanka 20 cm. pločio, lygiai su patako viršiumi.

Vieta nušokimui turi būti minkšta, išpurusi. Šokimui į tolį išsibėgėjus ir iš vietos skiriamas vienas bendras takas, trišokiui atskiras ir šokimui su kartimi atskiras. Išvardytiems šokimams skiriamas vienas iš

„Lekiantis olandas“.

(Vadimo Bielovo apsakymėlis).

— Dauguma patarlių—plepalai! — kalbėjo kajuokampanijoje revizorius.

Jau baigė vakarientavę. Už stalo pasiliko tik 5 „laivų filosofai“ ir vyresnysis, vėliau nuo palubės nusileidas karininkas, kuris dar tebevalgė.

— Ką revizorius pasako, kaip kirviu nukirstal — ironingai atsakė artilerininkas, — kiek tik norite, galiu jums papasakoti labai gudrių ir teisingų patarlių.

— Malonėkite... mes klausomės.

Revizorius pajuokdamas žiūrėjo į kalbėtoją.

— Štai, pavyzdžiui: „ką turėdami nesaugojame, pametę—verkiame“, arba...

— Leiskite... štai, pavyzdžiui, šturmanas turėjo pačią... jis jos nesaugodavo, bet kai ji su kažkokiu mičmanu pabėgo, tai ne tik jis neverkė, bet dar atėjęs pas mane sako: „Eiva, Joneli, išgersime iš to džiaugsmo — pagaliau tai mano išlikimaisioji pabėgo“...

— Visi nusijuokė.

— Meskite jus niekus tanške! — supyko artilerininkas, — su jumis rimtai kalbama, o jūs vis juokiatės...

— Tęskite, tęskite... daugiau to nedarysiu.

Artilerininkas patrynė kaktą ir tęsė:

— Dar pavyzdys: „Juo mažiau moterį mylime—mo labiau tinkame mes jai“...

— Tai ne patarlė... tai Puškino, — pakėlė triukšmą už stalo.

— O kas, jūsų nuomone, yra patarlė?...

— Liaudies, bet ne poetų...

— Malonėkite... „Kas jūrose nėra buvęs, tas ir baimės nėra matęs“...

— Nieka!... nieka!... — rėkė visi.

Pakilo didžiausias triukšmas. Kiekvienas jaunas jūrininkas norėjo pasididžiuoti savo drąsa ir visi užpuolė nelaimingą artilerininką.

— Leiskite... ponai... — prabilo lig šiol tylėjęs vyresnysis karininkas, — aš su jumis negaliu sutikti.

Pagaliau visi nutilo.

— Aš su jumis visai negaliu sutikti. Patarlė „Kas jūrose nėra buvęs, ir baimės nėra matęs“ turi labai gilias ir tikro pagrindo... duodu jums karininko žodį.

Vyresnysis karininkas nutilo, išėmė iš kišenės storą cigarą ir gražiai jį apkarpė.

— Aišku, — po minutės tęsė jis toliau, — ne jums, ponai, spręsti jos teisingumą mūsų amžiuje, kada šarvuočiai, garas, elektra ir piroksilinas užima

futbolo aikštės galų, o kitam gale mėtymas ir šokimams į viršų arba esant reikalui visiškai už futbolo aikščių sienų treneruotiems mėtymams, įtaisomos atskirai.

7) leties mėtymui nėra reikalo turėti tam tikras taktas; mėtoma gale futbolo aikštės arba ne ant visiškai lygios pievos, į kurią įkasta lenta iki žemės paviršiaus.

Disko mėtymui turi būti kieta žemė, rato diametras turi būti 2,5 mt.

Skritulio stumimui ir kujo mėtymui turi būti tokia pat kieta žemė, tiksliai rato diametras turi būti 2,13 mt.

Mėtymams ir stumimams, daroma tokia pat aikštė, kaip ir bėgimo takų.

8) Šokimui į viršų skyriama vieta taipogi kietos žemės 20 mt. pločio ir 10 mt. ilgio; nušokimui vieta (išpurusi) turi būti 5 mt. ilgio ir 5 mt. pločio.

Gal yra ir tokių „specialistų“ sporto aikštėms statyti, kurie ras praktiškiau, kad futbolo aikštės ilgis būtų ne 105 mt. bet 50 mt. ir plotis ne 75, o 35 mt. jie gal būt, ras patogesniu įtaisyti tokius bėgimo takus, kur pasisukimai būtų tiesiakampiai, o bėgimo takų plotis ne 1,2 mt. o 0,5 mt. Aš neabejoju, esant ir tokiu, kurie yra darę rungtynių bėgimams per išartą žemę (žiūr. „Sekmos os dienos“ Nr. 23 straipsnį „Sportas Kariuomenėje“). Bet reikia prisilaikyti normų, kurių prisilaiko visas pasaulis.

Tokiai aikštei įrengti nereikia būti dideliu žinovu, ir kiekvienas ta gali padaryti. Įtaisyta aikštė yra pačių karių prievolė; karo dalyse tai galima lengvai ir greit padaryti laisvu laiku nuo užsiėmimo. Inicatyva, žinoma, čia turėtų paimti švietimo sekcijos. Nereikia užmiršti, kad padarytoji aikštė visomet bus reikalinga. Tos aikštės galėtų daug moraliai ir medžiagiškai padėti ir vietos jaunuomenei, kuri taipogi galėtų naudotis jomis. Manychiau būtų gerai, kad atitinkama karo įstaiga pasirūpintu šiuo klausimu ir išdirbtu su to dalyko žinovais projektą ir darbo planą.

Norį gauti kalbamajam reikalui smulkesnių žinių, gali kreiptis į mane adresu: Kaunas, Duonelaičio g-vė., 42.

S. Garbačiauskas.

Aisčių karo žirgas.

Sužvingo aisčių karo žirgas,
Sarvai prieš saulę sužaibavo;
Palangos marių bangos mirga,
Aušrijai kovą pranašavo.
Ir vėl žemaičių ginklai žvanga,
Vaidenas jiems Trakų Keistutis,
Gi bangos šnekiną Palangą
Ir audžia pasakas Birūtės.
— Pirmyn, žemaičiai, Vilnius laukia,
Rytų šalis kraujos liepsnoja;
Kur vilkas Gedimino kaukė,
Ten aras mirtimi plasnoja!

Juozas Tysleva.

Tautos šventė.

Tautos šventė, brangi diena,
Šypsos jausmai, rami siela,
Džiaugsmas veržias iš krūtinės,
Skamba dailios sutartinės
Mus jaunų, jaunų karių.

Ketvirtį metai kaip kovojam
Už laisvę, garbę Lietuvos,
Bet vilties, džiaugsmo nenustojam,
Mes taisom pamatą tautos.

Tautos šventė, brangi diena
Pripildys džiaugsmu mūsų sielą.
Į kovą broliai! Mes laimėsime,
Už skriaudas priešui užmokėsime,
Ateity mums bus ramu.

Radasto Žiedas.

Šė seną jūrų drąsos dvasią ir iš jūrininkų padarė mašinistus.

— Bet aš, ponai, laivyne dar radau mažus graikščius korvetus ir kliperus, aprėdytus baltomis burėmis, kurie dar nežinojo anglių dūmų ir suodžių. Jeigu jums nebus nuobodu, aš galiu papasakoti vieną eitsitikimą, kurį pats esu matęs.

„Plaukėme mes iš Genujos į Alžirą, perskrodami Viduržemio jūrą plačiausioje vietoje. Vėjas buvo silpnas. Vakare pastatėme bramseles.

Aš, ponai, nesu dailininkas ir vargu bau galėčiau aprašyti jums tikrai pietų naktį, tačiau tą naktį, apie kurią aš jums pasakosiu, „Marevoje“ nieks ir nemanė džiaugtis gamta: korvete atsitiko didelis nesmagumas.

„Prieš pat vėliavos nuleidimą į vado kajutą išlėjęs daktaras pranešė, kad laivo lazarete pasimirė matrosas Evsejus. O su tuo Evseju atsitiko blogiausia istorija: vyresnysis karininkas buvo žiaurus iš „senųjų“ ir už kažkokį apsileidimą būrių mokyme įkrėtė Evsejui 200 rykščių.

„Žinoma, jums neteko matyti to seno laivyno kankinamojo įnagio? Dėkavokite Dievui! O man noroms nenoroms keletą kartų teko matyti, kaip plaka šiomis rykštėmis... Ir aišku, įspūdis buvo labai blogas!“

Vyresnysis karininkas truputį nutilo.

„Taigi įkrėtė Evsejui 200 rykščių, nunešė jį į lazaretą—anot bocmano, „be jausmų“ ir nusprendė, kad už 2-3 dienų matrosas vėl bus sveikas ir linksmas.“

„Iš tikrųjų buvo kitaip.

„Evsejus buvo silpnas. Jį ėmė smaugti, rodos, greitoji džiova ar kas panašaus, vienu žodžiu, tą patį vakarą, išplaukiant iš Genujos, jis mirė.

„Vyresnysis karininkas pabugo, pabugo ir vadas—žodžiu, korvete pasidarė kaž kaip įtemptai bangu ir tylu.

„Ryto metą Evsejų aprėdė naujais drabužiais, užsiuvo į brezento maišą ir, pririšęs prie kojų patrankos kulką, padėjo jį jute kojomis į jūrą ant palenktos lentos, falšborto aukštyje.

„Žodžiu, viską paruošė laidojimui. Vakare vėjas pradėjo stiprėti. Paeiliui reikėjo nuimti bramseles ir nuleisti bramstengas.

„Prasidėjo supimas. Vachtos viršininkas buvo beprašęs leisti paimti Evsejaus kūną į palubę, bet vadas įsakė palikti, tik stipriau pririšus prie falšborto ir laidotuvės paskyrė anksti rytą.

„10 valandą vėjas dar labiau sustiprėjo ir perėjo beveik į audrą.“

A R M I J O S

Brangi mums ši šventė. Visi mūsų šalies kariai
Mūsų, karių, šeimyna plačiai pasieniais pasėta ne
artumoje bendrais jausmais ir mintimis.

Tačiau negalime šiandien būti padrikę, viens nuo
mintimis vienykimes šią brangią mums dieną. „Kario
girdės visose tolimiausiose vietose sargyboje stovintieji
valstybės vadus pasidalinti su mumis, kariais, bendru š

Vasario 16 dieną 1918 m. Lietuva tarė, kad
ji privalo būti laisva, nepriklausoma.

Šiandien ji jau vainikuojama Nepriklausomos
Valstybės vainiku.

Tai siekiant teko Tautai sukrauti ant Tėvy-
nės aukuro daug brangių aukų. Svarbiausios mūsų
laisvės kliūtys nugalėtos, tačiau galutinam
tikslui, Tautos idealui įkūnyti reikalinga dar daug
gilaus pasišventimo, ištvermingo darbo.

Užtat būdekime, Vyrai, aukime ir stiprėki-
me karšta tėvynės meile, gera karių drausme.

A. Stulginskis

E. Respublikos Prezidento pareigas
Steigiamojo Seimo Pirmininkas.

Kaip ir kiekvienas žmogus, valstybė turi sa-
vo teises, interesus ir savo pareigas.

Viena iš pagrindinių valstybės pareigų yra
savo gyvybę, savo egzistenciją, savo tautos lai-
svę, nepriklausomybę ginti. Šią pareigą valstybė
turi atlikti ne tik pati prieš save, bet ir prieš vi-
sus piliečius, kurie tos valstybės sienose gyvena
ir ją sudaro, nes valstybė yra tarptautinė forma,
ją sudarančių piliečių, tautos.

Ginkluota pajėga nėra žmonijos idealas, del-
to ji negali būti ir mūsų tautos, mūsų valstybės
idealas. Bet mūsų nelaimėi ginkluota pajėga da-
bartiniu istoriniu momentu ir dabartinėmis sąly-
goms esant, vienas iš būdų, kuriuos valstybės
naudoja, savo teisėms, savo interesams apginti.
Lietuvos kariuomenė neturi tai užmiršti.

E. Galvanauskas

Ministeris Pirmininkas.

1) Pamyšk laisvę, kaip pats save ir nebūsi
vergas.

2) Jeigu visa tauta pamilo laisvę, jai nereiki-
kės vergauti.

3) Jei mylėdamas laisvę negerbsi kito tei-
sių—nesi laisvas ir nesi vertas gero vardo.

4) Saugoti žmogaus teisių ir Tėvynės lai-
svės pašaukti visi piliečiai, bet toje sargyboje
ypač turi būti kariai.

Kariai—Lietuvos sūnūs! nepamirškite tai!

Majoras Slizys

Kr. Aps. Ministeris.

Kariai! Lietuvos Valstybės Taryba 1918 m.
vasario 16 dieną, neturėdama dar anuomet nė
vieno ginkluoto kareivio, paskelbė pasauliui, kad
Lietuva pasijuto galinti, kaip senovėje, pati tvar-
kyti savo šalies gyvenimą ir kad ji nebemananti
daugiau jau niekam vergauti. Nuo tos iškilmin-
gos ir svarbios mūsų Tėviškės gyvenime valan-
dos šiandien sukako jau ketveri metai.

Ir po tų ketverių metų mūsų kraštas atro-
do visai kitaip. Tarp kitko šiandien mes turime
jau tvirtą mūsų šalies savarankiškumo pagrindą
— **įgudusią kautynę su bolševikais, ber-
montininkais ir lenkais kariuomenę, kuriai
vadovauti pastaruoju metu teko man.**

Kaip jūsų Vadas, nuoširdžiai sveikinu su
maloniomis širdžiai ir dvasiai sukaktuvėmis. Ir
tąja proga noriu duoti jums, kariai, seno kario
patarimą:

**Nepraleiskite veltui, nesugaiškinkite
kareiviavimo laiko, o sunaudokite jį mo-
kymuisi!**

Visų pirma, žinoma, karo dalykų mokytui-
si. Nes daug kas gailėjos, patekęs į kautynes,
kad savo laiku nebuvo išmokęs kaip reikia kau-
tis. Juk karo mokslas mus moko, kaip su ma-
žiausiais sau nuostoliais sunaikinti priešininką.
Neganėtina mokinesis karo dalykų karys iškart

TRIBŪNA

nu jausmu šiandien gyvena.

li šiai šventei susirinkti vienoje vietoje, kad pasidalintų

ito atsiskyre. Vtisi vienu laisvės troškimu vedini nors
redakcija į šią tribūną, iš kurios tariamus žodžius,
ariai, visa plačioji mūsų kariuomenė, pakvietė mūsų
entės džiaugsmu.

ikiš savo galvą ir niekam iš to jokios naudos
nebus. Gi gerai karo dalykuose išsimiklinęs ka-
rys ir priešininką, kas, žinoma, svarbiausia, nu-
galės ir pats sveikas gyvs išliks.

**Taigi, kariai, mokykitės savo karo da-
lyko be paliovos, mokykitės jo atsidėję,
su noru.**

Besimokant, įdomiau ir greičiau pralinkis
paskirtas kareiviauti laikas, o ir atkareiviau, gri-
šite gudresni namo!

Be karo dalykų, kariuomenėje Jūs turite
progos ir šiaip jau pasimokyti, pasilavinti, pasi-
skaityti. Sunaudokite ir tąją progą, nes geriau
bendrai išsilavinęs karys lengviau nugalės ir ka-
ro mokslų išmintį.

Žinau gerai, kaip Jūs visi karštai mylite mū-
sų Tėvynę — Lietuvą. Matau, kaip Jūs visi
džiaugiatės, švęsdami savarankiškumo sukaktuves.
Puikiai jaučiu, koku narsumu atremtumėt kiek-
vieną, kas mėgintų vėl Lietuvą pavergti. Prie to
viso tereikia pridėti šviesos, mokslo, išsilavinimo
ir tada mūsų kariuomenės patys pragaro vartai
nejstengs nugalėti.

Gener. ltn. *J. Kraucevičius*
Kariuomenės Vadas.

Tik ta šalis buvo, yra ir bus nepriklausoma,
kurios gyventojai, kaip vienas žmogus, nuo ma-
žo iki didelio, nuo seno iki jauno savo šalies
nepriklausomybę stato aukščiau už visokius tur-
tus, aukščiau už savo gyvybę. Tik didi ir bery-
bė visų Lietuvos sūnų meilė prie savo Tėvynės,
prie jos laisvės — tik ji viena išlaikys mums per
amžius nepriklausomą Lietuvą. Toje Lietuvos ne-
priklausomybės meilėje, kaip vandens lašas jūro-
je, turi paskęsti visi mūsų tikybini, tautiniai,
partiniai ir kitoki skirtumai ir priešingumai: Lie-
tuvos nepriklausomybės meilė virš viršo.

Ir mylėkim tat visa savo siela mūsų Lietu-
vą, tik ne tą išsvajotą Lietuvą, kur iškepti ba-
landėliai visiems į atviras burnas patys krinta,
bet tą paprastą, kokia iš tikrųjų dabar yra, Lietu-
vą su visomis jos ydomis, su visais jos netobū-
lumais, su visomis naštomis, kurias ji ant mūsų
krauna. Ir pamilę ją tokią, taisykim jos ydas,
tobūlinkim ją, dailinkim ir gražinkim ją, ir, nors
dangaus rojus Lietuvoj nesutversim, bet žemės
rojų sudarysim.

Mykolas Sleževičius
L. Vyriausio Gynimo Komiteto
Pirmuinkas.

Nei mažųjų tautų gynimo obalsis, nei jų ap-
sisprendimo teisė, nei kiti gražūs ir švelnūs, bet
vilingi, politikų ir diplomatų žodžiai nesuteikė
mums laisvės. Mūsų stiprėjanti liaudies sąmonė
ir augantis jos susipratimas subūrė mus vienon
dvasia giminingon šeimynon, įžiebė mumyse lai-
svės siekimo kibirkštį ir pastumėjo mus kovų su-
kurin. Ir tik ši atvira kova, kurią jūs, kariai, ve-
dėte, su ginklais rankose, davė mums laukiamų
vaisių — mūsų šalies nepriklausomybę. Garbė, didi
garbė. Jums, karžygiai, už tai! Lai šis pamoki-
nantis faktas dar stipriau suglaudžia mūsų eiles,
mūsų priešai tenemano lengvai išplėšę mums
laisvę!

Kazys Oleka
Vidaus Reikalų ministeris.

Nepriklausomos Lietuvos Kareivil
Kiekviena kariuomenė ne tik ginklu yra sti-
pri, bet tur būti ir jos dvasia stipri.
Kad kareivio dvasia būtų stipri, reikalingas
jam mokslas. Aš, būdamas Lietuvos švietimo rei-
kalų priešakyje, visas savo pajėgas dėsiu, kad

kiekvienas stojantis į Lietuvos kariuomenės eiles mokėtų bent gerai skaityti, rašyti ir skaičiuoti.

Lietuvos Kareiviai! aš jums pranešu, kad jūsų vaikų beraščių nebus.

P. Juodakis

Švietimo Ministeris.

Trumpais Nepriklausomos Lietuvos gyvavimo metais mūsų kareiviams, Lietuvos sienas ginant, teko jau daug ir sunkiai kovoti ir su bolševikais ir su bermontininkais ir su lenkais. Tėvynės meilės įkvėpti mūsų kareiviai daug čia pasiryžimo parodė, sugebėdami gausingesnių priešų puolimų atremti. Ir gal dar ne maža šiuo atveju teks jiems sunkių kovų išlaikyti ir aukų pakelti.

Bet mes iš mūsų kareivių tikimės tvirto pasiryžimo ir sąmoningumo ne tik šioje srityje, bet Lietuvos Nepriklausomybės tvirtus pamatus ir viduje dedant. Tėvynės meilės vedami jie gerais Lietuvos piliečiais ir vidaus gyvenime bus, valstybės reikalus tinkamai supras ir gins.

Visi mes gerai žinome, kad mūsų kareivių didi dauguma tai sodžiaus vaikai, tai žemės ūkio darbo žmonės. Grįžę iš kariuomenės eilių jie vėl žemę dirbs. Tik Nepriklausomoj Lietuvoj žemės ūkio darbo žmonės galės dirbti vis mažiau ir mažiau svetimųjų naudojami. Tam visa mūsų vidurinė tvarka turi būti taikoma. Jau ir dabar mūsų tėvynė, vertindama Kareivių, kaip Lietuvos nepriklausomybės gynėjų darbą, tiems iš jų, kuriems stinga žemės (t. y. bežemiams ir mažžemiams) teikia valstybės rūpesniu žemės. Ž. Ū. ir V. T. M.-jos yra didi pareiga ir didis darbas, kad mūsų kareiviai ne tik žemės gautų, bet ir galėtų tinkamai įsikurti ūkius. Šiais 1922 m. tas darbas į platesnes vėžes pastatomas. Lietuvos gi Nepriklausomybės tvirtumas — šio darbo sėk-

mingo vystymosi būtina sąlyga. — Šios minties vasario m. 16 d. mes neprivalome pamiršti.

J. Aleksa
Ž. Ū. ir V. T. M.-s.

Vasario 16 d. paskelbtoji Lietuvos nepriklausomybė nepaliko obalsiu, bet tapo įvykusiū faktū tik to dėka, jog į šį šaukimą atsiliepė šimtai tūkstančių, jog dešimtys tūkstančių gynė jį statydami pavojui savo gyvenimą, ir tūkstančiai savo gyvastim patvirtino karstą ištikimybę tėvynės atgimimui.

Vasario 16 d. šventė yra aukų šventė, ir šisai pasiryžimas aukoms tegyvuoja visų Lietuvos sūnų širdyse amžių amžiams.

D-ras M. Soloveičikas
Žydų Reikalų Ministeris.

KARIAMS — DIDVYRIAMS.

Vos pančiai sunkiosios vergijos subiro,
Ir obalsis laisvės pasklydo plačiau;
Vos slėgusi ilgai galybė suiro. —
Lietuviai į kovą subruzdą greičiau.

Visi, kam rūpėjo Tėvynės gerovė,
Kas priederme skaitė tikrai jai tarnaut,
Ką džiugino protėvių mūsų senovė,
Visi be atvdairios ėjo kariaut.

Tai buvo jaunuomenės žiedas puikiausias
Ir ištikimi Tėvynės vaikai,
Tai laidas nepriklausomybės tvirčiausias...
Iš jų susitvėrė pirmieji pulkai.

Į kruviną mūsų be baimės jie ėjo
Ir, nors pirmą kartą vartojo ginklus,
Visur savo priešus lengvai nugalėjo
Ir darė didžiausius drąsos stebuklus.

„Jūra pajuodavo, greit atėjo naktis ir didžiausioje tamsumoje blaškėsi putojančiose vilnyse mūsų mažylis korvetas.

„Nuo 12 valandos aš perėmiau vachtą.

„Naktis buvo taip tamsi, kad aš vos-ne-vos galėjau įžiūrėti tiltelyje vado ir vyr. kariniuko figūras. Pastarasis rūpestingai žiūrėjo į kompasą.

„Supo smarkiai. Kartais prie pačio borto kilo putų stulpas ir su baisiausiu triukšmu krito į palubę.

„Mes keturi: vadas, vyr. karininkas, vachtos viršininkas ir aš be pertraukos stovėjome ant tiltelio įbedę į tolumą akis.

„Mano išskaičiavimu buvo jau apie 2 val. nakties, kada po smarkaus škvalo iš bako suriko:

— Nosies dešinėje žalia šviesa!

— Kur? — sujudęs paklausė vyresnysis karininkas.

„Bet paklausti nebuvo reikalo.

„Tuo pačiu laiku dešintame traverse sužibo dvi šviesos: žalia ir raudona.

„Vadas vairininkams suriko:

— Dešinėn į bortą..

„Ir žodžiai sustingo jo lūpose...

„Tiesiai į mus lėkė didelė, visas baltas, rodos iš vidaus apšviestas, laivas, kuriame stovėjo visos burės... lėkė jis kaip šmėklą neliesdamas vandens, permatomas ir baidus, mirkčiodamas savo atskiriamomis šviesomis, o bake, pas patį forsternį stovėjo aukšta, liesa, žmogaus figūra, smarkiai įsisupusi į juodą skraistę...

„Mes nutirpome iš baimės...

„Aš aiškiai pamenu, kaip didžiulis, keistas laivas pasisuko ir perbėgo per mūsų laivą tarsi per ūkanas.

„Dabar aš išvaizduoju pilnas bepročio baimės vado akis ir išblyškusį ligi mėlynumo vyresniojo karininko veidą.

„Pirmas susigriebė vachtos mičmanas. Jisai pribėgo prie vairininkų.

— Ar matėte? — suriko jis užkimusiu balsu.

Menkai apginkluoti, blogai aprėdyti,
Niekad nesiskųsdami kovės kasdien,
Ir stengėsi priešus greičiau išvaryti,
Kareiviai ir jų vadai ėjo išvien.

Ne vienas jų galvą garbingai paguldė,
Daug kraujo pralieta didvyrių brangaus;
Kas gyvastį savo už laisvę prapuldė,
Šviesk, Viešpatie, tiems karalybėj dangaus!

Garbė jums, didvyriai, kurie paaukojot
Cyvybę už laisvę brangios Lietuvos,
Už jos nepriklausomybę kovojojot, —
Jūs nuopelnų ji neužmirš niekadosl..

Jūs šventėj tautos pirmą vietą užimsit,
Visi jus karštai maldose paminės;
Tą dieną visų širdyse jūs atgimsit,
Ir verkdamas už jus Varpas Laisvės skambės.

Jūs pavyzdį sekti uoliai pasistengsim
Ir visuomet eisime jūs pėdomis,
Su jūsų vardais mes į Vilnių įžengsim
Jūs skaisčiosios dvasios ten bus su mumis.

J. Turčiniškis.

Keletas žodžių apie mūsų kariuomenės gailėstingąsias seseris.

Mūsų kariuomenėje tarnaujančių gailėstingųjų seserų padėtis labai nepavydėtina. Apie jas prisimename beveik tik susirgus, o jų reikalus bei padėtį ir visai nežiūrime. O to neturėtų būti. Gailėstingosios seserys nepamainoma karo sanitarijos personalo dalis. Jos atlieka sunkų ir nedėkingą darbą. Kasdien jų rankas atiduodama šimtai sergančiųjų karių gyvybių, iš kurių gal ne vienas po ligos nebūtų pamatęs šviesos, jei ne seserų triūsas ir rūpesnis.

Ne be kaltės čia ir pačios gail. seserys, kurios nesugeba savo reikalais pasirūpinti.

Gail. seserys, tiesa, dažnai neturi pakankamo išsilavinimo, bet tame, manyčiau, daugiau kaltos jos taip atsakomiamam darbui rengusios įstaigos.

Gail. seserų padėtį apibūdina, kad ir šie faktai: Visos karo vadyboje tarnaujančios seserys gauna mė-

nesini 250 auks. algos, 350 auks. maistpinigių, 160 auks. už savo rūbų nešiojimą, 50 auks. už butą, 100 auks. brangenybės priedo; be to dar mokama 25% pagrindinės algos t. yra 62 a. 50 sk. dirbančioms užkrečiamose skyriuose. Kokiam tikslui reikėjo sugalvoti tokia neregėta, negirdėta, anot pasakos žodžių, atlyginimą tur būt vienai dievai težino. Juk tai sudaro netik begales keblumų atskaitomybėje, bet atneša nemaža žalos ir pačioms seserims. Niekados jos negauna tos savo algos vienu laiku. Niekados neapseina be nesusipratimų. O kai kada išėina tiesiog kuriozai, pavyzdžiui, einant Steigiamojo Seimo priimtu įstatymu apie papildomą atlyginimą valdininkams ir tarnautojams, gailėstingosios seserys gavo po 62 auks. 50 sk. tuo tarpu kada sanitarai po 550 auks., nes, mat, pagrindinė alga gail. sesers 250 auks., o pagrindinė alga sanitaro 550 auks. (liel). Nieko nuostabaus, kad gavusios panašų papildomą atlyginimą gail. seserys visai teisingai yra pasipiktinusios. Kiek teko patirti, iš Krašto Apsaugos Ministerijos pusės buvo daroma pastangų suvienodinti seserų algą, bet nežinia, kodėl ligi šiol dar nesulaukiame įstatymo.

Lygiai taip pat nesuprantama, kodėl gailėstingųjų seserų darbas, reikalaujantis daug specialių žinių prityrimo ir stropumo, pavojingiausias sveikatai įvertintas pigiau nei kitų kariuomenės specialistų pav., laisvai samdomųjų raštininkų, kurie gaudami 800—900 algos dar gauna veltui maisto davinį (valdžios kainomis 240 a. 50 sk.) tuo tarpu kada visas sesers atlyginimas siekia vos 900 auksinų.

Argi raštininko darbas vertesnis už gail. seserų?

Tų faktų kiekvienas mylįs teisybę negali nutylėti, o valdžios pareiga kuo greičiausiai juos pašalinti.

N—tė.

Charles Gide.

Karas ir Koperacija.

Dedamas straipsnis yra rašytas, žymiausio šių laikų koperacijos skelbėjas garsaus prancūzų ekonomininko Charles Gide'o (sk. Šarl Zydo) prancūzų koperacijos laikraštyje „L'Action Copérative“ tam tikram numerį (204) išleista me „Koperacijos Dienai“. R e d.

Aš prisimenu tuos liūdnus Centrinio Komiteto posėdžius 1914 ir 1915 metų gale, kada jo nariai, iš-

„Vairininkai išbalę, bet viena ranka laikiusieji šturmas, be kepurų, kita ranka žegnojosi, o vyresnysis, užuot atsakęs, prašabzdėjo:

— Dieve, atleisk mums mūsų kaltę!

„Aišku, kad tai nebuvo sapnas.

„Bet kad jūs žinotumėte, kokios didelės, nežmoniškos baimės aš turėjau auštant, pasikeisdamas iš vachtos ir beeidamas savo kajutėn: Evsejo kūno ant lentos nebuvo!

„Kalba, kad ji galėjo nuplauti vilnys, lėkusios per jutą... gal būt... bet aš, aš tai tvirtai tikiu, kad tai ne vilnių darbas, bet to kelsto, baltio laivo, „Le-klancio Olando“, kurį mes sutikome tą audringą naktį.

„Kai rytą aš pasižiūrėjau į veldrodį, tai mano smilkintai buvo balti, kaip jūrų putos.

„Tai ar galite jūs tvirtinti, kad jūros nieko baisaus nėra ir kad ši senovės jūrų patarlė—plepalas! Ne, ponai“!

Vyresnysis karininkas baigė pasakoti ir, pasidarius fyla, išėjo iš kajutkampanijos.

Visi tylėjo. Veiduose buvo matyti nepasitikėjimo šypsėnos, o revizorius dargi pasijuokti pabandė. Bet visų ūpas buvo prislėgtas.

Kada po 12-tos valandos revizorius išėjo ant vachtos, šarvuotis jau plaukė atvira jūra. Smarkiai poškėjo didžiausios mašinos, stori kaminais metė aukso kibirkštes, o juodosios vilnys triukšmingai buvo kpojamos laivo plieniniu kiliu.

Revizoriaus galva vis dar buvo užimta vyresniojo karininko pasakojimu. Kartais jam rodėsi, kad priešais šarvuotį iš tamsumos išplaukia didelis, baltas laivas su keista, juoda skraiste apsisupusta „Le-klancio Olando“ figūra, stovinčia prie foršternio.

Vertė J. J.

sklaidyti mobilizacijos, laikas nuo laiko susirinkę klausdavo vienas kitą, kas bus su mūsų organizacija, kad jos kasa tūšia, o geriausios bendrovės priešų rankose.

Tas pat maž daug buvo be abejo ir visų kitų karliaujančių šalių koperacijos organizacijose. Kas tada galėjo tikėti, jog tas laikas bus pradžia nauos gadinės milžiniško koperacijos judėjimo pasisekimo visoje šalyse, kad galima būtų tuo vieninteliu atžvilgiu pasakyti, jog koperacija išėjo iš karo nugalėtoja.

Tai būtų, be abejo, per daug pasakyta, jei turėti omeny tik Prancūziją. Bet paimkim Centro ir Vakarų Europos valstybes, karo sunaikintas, kur koperatyvai virtę ekonominėmis tvirtovėmis. Yra šalių, kaip Gėorgija (Gruzija) arba Čeko Slovakija, kur jau daugiau, kaip pusė gyventojų koperatyvų nariai. Jiems jau atėjo valanda, o mūsų šaliai greit ateis, kada kas miestas, kas bažnytkaimis turės savo koperatyvą, kaip turi savo bažnyčią, savo valdybą, savo mokyklą.

Ir ne tik jaunose daugiau ar mažiau socialistinėse respublikose triumfuoja koperacija: ji gauna vietas ir Vatikane. Laikraščiai mums praneša, kad Šventojo Tėvo rūmų personalas organizuoja koperacijos bendrovę. Kas būtų tikėjęs, kad Popiežius dėl savo gyvenimo aplinkybių taptų praktikuojas koperatininkas. Tiesa, galima būtų manyti, kad tas nepaprastas visur koperacijos plėtojimas yra trumpas įsibėgimas ir kad nėra kuo stebėtis. Galima sakyti, kad tatau labai paprastas dalykas, kadangi gyvenimas taip pabrango, kad visi pradendant valstiečiais ir baigiant kardinolais, jaučia didžiausio reikalo daryti ekonomiją. Eina į koperatyvus, kadangi juose geriau ir pigiau pirkti.

Iš tikro tai yra pirmutinis motyvas ir mes nerastame dėl jo, kadangi tas rodo, jog koperacija rūpinasi pirmutiniu ir svarbiausiu žmogaus reikalu: — gyventi, ir todėl ji platinasi ypač sunkiais laikais.

Bet yra dar vienas motyvas, gal būtų ne tiek jaučiamas, kuris traukia visų šalių žmones į Koperaciją. Tai yra tai kad žmonės kaž kaip neaiškiai jaučia, jog Koperacija yra tokia organizacija, kuri ekonomijos ir moralės atžvilgiu aukščiau stovi už šiais laikais veikiančias.

Karas tą nujutimą milžiniškai padidino ir parodė visas kapitalistinės tvarkos ydas, ir visų pirma jo pirmąją nuodėmę — krauti turtus be darbo — krauti turtus arba darbininkų vartotojų naudojimu arba, paprastai sakant, kada apsukrus ir mažiau drovintysis žmogus naudojasi proga. Reikia tik pagalvoti apie gešėtus, kurie dygte dygsta kas diena kaip nuodingi grybai po lietaus: kiek uždirbę už valstybei pristatytas prekes, už tautos gynimo reikmenis, išleistas pašokas, atstatymą karo sunaikintų kraštų ir paskutiniams mėnesiais, svyruojant pinigų kursams. Reikia manyti, kada doleris, lira ar markė kyla ar puola keliais santymais — kas nors pelno arba uždirba milijardus. Bet kenčiančių nuostoliai nieku būdu nepateisina nei moraliai, nei ekonomiai pelnančių pelno. Atbulai, to vaisiai yra socialės nelygybės padidėjimas — ir tai yra iš tikrųjų pragaištingiausi karo ir ekonominių sunkenybių vaisiai. Niekados gyvenimas nėra buvęs taip sunkus visiems ir taip begėdiškai linksmas ir lengvas kitiems.

Tačiau, tarp šitų bendrovių ir vėrslių, naujų turtų gamintojų, yra ir tokių, kurios nesivaiko jokio pelno; tai mūsų koperacijos bendrovės. Teisininkai, kapitalistinėms bendrovėms apibūdinti, turi vieną charakteringą išsireiškimą: jie sako — tai yra «bendrovės pelnai». Mūsų bendrovėms, tatau priešinga, nes jos neturi tikslo pasipelnyti. Jos turi ne kitą tikslą, kaip tik gerinti visą gyvenimą; tenkinti visų reikmenes, kiek galut ekonomingiau. Jos tikslas rūpintis, kad tie, kurie toja į bendroves, būtų ne turtingi, bet patenkinti.

Tuo būdu koperatyvai, šiame taip baisiai sujudusiame pasauly, yra lyg durys į gaivinančius vandenis, lyg mažiukai uždaryti sodneliai, kur nėra jokio laimės aukuro, o yra stalas, prie kurio gali sėstis, kas nori. Tai štai, kodėl šiandien visų šalių žmonės kreipia savo akis į mūsų bendroves, lyg nejausdami, kad visos šios nedidelės organizacijos artinasi prie to, kad susijungtų bendrai ir tvarkytų ekonominį gyvenimą ir po to pasauly pamatysime daug daugiau ramybės.

Steigiamasis Seimas.

169-as vasario mėn. 8 d. posėdis.

Pirmininkauja Steigiamojo Seimo Pirmininkas A. Stulginskis.

Pradėjus svarstyti Universito Įstatymą socialistai išseina iš salės. Kadangi nėra kvorumo Pirmininkas skelbia pertrauką. Po pertraukos svarstoma «Žemės ūkio darbininkams ordinarninkams atlyginimo minimumo įstatymas». Toliau Pirmininkas paaneša, kad einant Laikinosios Lietuvos Konstitucijos 8-ju punktu, einas Respublikos Prezidento pareigas Steigiamojo Seimo Pirmininkas yra patvirtinęs naują Ministerių Kabineta. Po to naujo Ministerių Kabineto Pirmininkas p. E. Galvanauškas skaito deklaraciją, kurioje dėsto tuos dėsnius, kuriais Ministerių Kabinetas vaduosis rišdamas ekonominius, finansinius, politinius ir kitus mūsų kraštą ir Valstybę liečiančius klausimus.

Prekybos ir Pramonės srity Ministerių Kabinetas darys visas pastangas krašto gamybai pakelti. Bus dedama taip pat pastangų skinti naujus kelius mūsų krašto produktų eksportui į šalis su aukšta valiuta, kad tuo pakeltum mūsų krašto gamintojų pelną. Susisiekimo srity vyriausybė imsis paruošti platų kelių tinklo projektą, pritaikinta mūsų krašto reikalams, papildydama esamą sistemą naujomis gal labiau vietinės svarbos linijomis, ypač geležinkelių linijomis. Kovai su girtuoklybe Ministerių Kabinetas imsis įvedimo degtinės pardavinėjimo monopolio, nes tai mūsų sąlygoms vienas radikalingiausių būdų kovai su girtuoklybe, slaptu degtinės vavytu ir pardavinėjimu ir spirito kontrabanda. Įvedus monopolį vyriausybė galės nustatyti tinkamas kainas, krautuvių skaičių, pardavinėjimo vietas ir laiką ir tuo pačiu sėkmingai kovos su nurodytais nesveikais reiškiniais. Greta su degtinės pardavinėjimo monopolio įvedimu numatomas ir tabako pardavinėjimo monopolis. Savo pinigines sistemas, to svarbiausio prekybos įrankio, įvedimas bus gan svarbus Ministerių Kabineto uždavinys.

Ministerių Kabinetas darys visas pastangas tolimesniame rekvizicijų tvarkymui ir eis į jų panaikinimą, bent tos jų dalies, kurios suėmimo ir transporto išlaidos sunkiai kontroliuojamos (rekvizuotų galvijų, avių ir kiaulių maitinimas).

Vyriausybei teks vykdyti priimamas Žemės reformos įstatymas, bet Žemės reformą vykdant Vyriausybei ne mažiau ruošs žemės ūkio kultūra, jos produktyvumas, jos našumo pakėlimas, nes kitaip žemės reforma virstu neatsargiu eksperimentu, vietoj racionalės žemės reformos.

Teisingumo Ministerijos srity Vyriausybė rūpinsis tolimesniu teisimo tvarkymu, įvedimu svarbesnėm kriminalėm bylom spręsti Prisisiekusiųjų posėdininkų institutą.

Mes priversti laikyti užtenkamą gerai suorganizuotos, gerai apginkluotos ir aprūpintos kariuomenės skaičių. Todėl vyriausybė dės visas pastangas, kad

toji kariuomenė būtų stiprus, tamprus ir miklus vietetas turintis pakankamų ir gerai išlavintų karininkų ir kareivių kadrus.

Šiam tikslui pasiekti bus daug dėmesio kreipiama į jos specialių kare dalykų mokymą ir auklėjimą karo dvasioje, bet ir asmeniniai karių reikalai nebus pamiršti.

Vyriausybei teks reguliuoti savo ekonominius santykius su kitomis valstybėmis.

Santykiuose su Vokietija Vyriausybė dės pastangų likviduoti ostų ir markių klausimą, atsiskaityti už karo ir okupacijos nuostolius ir sureguliuoti tam tikromis sutartimis mūsų prekybinius santykius.

Santykiuose su Rusija Vyriausybė stropiai vykdydama taikos sutartį reikalaus to paties iš Rusijos pusės.

Santykiuose su Baltijos Valstybėmis Vyriausybė labai brangins jau sukurtą Baltijos Valstybių sąjungą, paremtą ankšto koperavimo pamatais ir mes būsim labai džiaugsmingi toj sąjungoje matyti ir vienodai ekonominiai suinteresuotas draugingas mums Skandinavijos Valstybes.

Santykiuose su Lenkais Vyriausybė dės pastangų likviduoti mūsų bylą, nieku gyvu neeis, kad nustatomieji tarp tų dviejų Valstybių santykiai kuriuos nors būdu varžytų ar siaurintų Lietuvos suverenumą ir nepriklausomybę.

Santykiuose su Amerika, Anglija, Japonija, Italija, Prancūzija mes aktingai dalyvausime tų valstybių pastangose išlaikyti tarptautinę taiką ir stabilizaciją.

A k s.

Iš Gudų gyvenimo.

Gudų spauda ir rinkimai.

Paskutiniai Vilniaus gudų laikraščiai išėjo su tokiais obalsiais: „Gudai, tiek katalikai, tiek stačiatikiai į rinkimus neis!“

Tautos Komitetas pranešė, kad dabartinėmis sąlygomis rinkti į Vilniaus seimą negalima. Rinkimuose netikėt pažadėjimams, nebijok jokios prievartos!“ „Sionistų partija, Žydų demokratų partija, Žydų pirklių sąjunga, Žydų amatninkų sąjunga, Ceire - Cion partija taipogi į rinkimus neina!“ „Lietuvių Komitetas pranešė, kad Vilniaus lietuvių piliečiai Vilniaus seimo rinkimuose nedalyvauja!“

«Neklausyk apgavikų, dirbančių už lenkų ponų markutės. Verčiau visai nebalsuoti, negu balsuoti savo nelaimėi!».

Laikraščiai „Krynica“ ir „Švietač“ uždaryti už agitaciją prieš rinkimus. M. Biržiškos pavyzdžiu gūdai priversti leisti tik dienraščius. Jau išleisti „Bielaruski Holas“, „Bielaruskaja Krynica“ ir kit.

Del to lenkų dvasios laikraščiai auga kaip grybai po lietaus ir prie „Jedność“ ir „Rodnaja Stracha“ prisidėjo dar naujas p. Aleksiuko laikraštis „Ranica“.

Lenkų „tikyba“.

Redakcijoje „Krynica“ gautas šitoks dokumentas:

„Naczelnik IV' rajonu powiatu Święciańskiego. 28. XI. 21 rok Nr. 1751. Kunigui Stepovičiui Zaszvirsuose. Gauta žinių, kad jūs manote sakyti prakalbas Zaszvirių bažnyčioje gudų kalboje. Numatydamas, kad tas gali iššaukti netvarką bažnyčioje, kur kaip jau nustatyta, parapijonys prakalbu gudų kalboje

nenori; nuolankiai prašau uždrausti prakalbų kalbėjimą šioje kalboje, nes priešingai už galimus nesusipratimus atsakai Tamsta.

Wl. Czerniawski, Naczelnik IV rajonu“.

Imperatlaidus, vyskupo Jozafato, žvėriškai maskolių nukankinto Vitebske, atminimo dieną, Zaszvirių bažnyčioje susirinko bepoteriaujančios gudų masės, dar daug žandarmerijos, policijos, politikos šnipų, narių „Biezpieczestwa Kraju“ organizacijos ir kitų panašių netikėlių. Kunigas Stepovičius išėjo į sakyklą ir pasakė, kad gudų prakalbos nebus, nes „patys matote, kad prirengta“. Už tai jis dabar areštuotas naminiu areštu.

Už prakalbas gudų kalboje ir dalyvavimą gudų tautiniame judėjime, jau keletas mėnesių laikomas pasargyba Vilniuje kunigas Petrauskas.

Sovietų Gudijoje.

Žinios apie atsistatydinimą Gudų Sovmarkomo Aleksandro Cerviakovo pasirodė neteisingomis: jis pasiliko savo vietoje ir po III-čio gudų sovietų suvažiavimo.

Laikraščio „Sowieckaja Bielarus“ priešaky stoja žinomas gudų veikėjas prof. Stranauskas. Laikraščio saugoja Gudų kultūros interesus.

Dabartiniu laiku Minske randasi gudų inteligencijos žiedai, rašytojai Kupala, Kolas, Žurba, Halubok, Biadula, Losik, Paulovič, Hurto, Pituchovič, Niekraševič, Radzevič, Jliučonak, Biazdolny, Mielaškewič, Cerač, Dyla, profesorai Pičeta, Pierachod, Turuk, Ihnatuski ir daug kitų. Visi jie darbuojasi sovietų kultūros švietimo įstaigose.

III-ame gudų sovietų suvažiavime paaikėjo balsus vaikų mirtingumo skaičius Gudijoje. Pasirodo, iš 1000 vaikų iki 7 metų amžiaus, sodžiuje miršta 565.

Minske pradėjo savo darbą sovietų valdžios organizuotas „Gudų Raudonasis Kryžius“. To paties pavadinimo, tik daug ankščiau, įsteigtas ir „Gudų Raudonasis Kryžius“ prie Gudų valdžios Kaune.

A. R.

Lietuvoje.

— Vasario 16 d. Kauno [gulos kareiviams dovanai ruošiami kinematografai, teatrai, koncertai ir paskaitos. Visos salės: Miesto Teatras, Karių Klubas, Liaudies Namai atviri kariams, Lankymosi tvarka visoms dalims pranešta.

— Tautų Sąjungos žygis dėl suėmimų Vilniuje. Mūsų Užs. Reik. Ministeris gavo iš Tautų Sąjungos sekretoriaus telegramą, kur pranešama, kad dėl įvykusių lietuvių ir gudų suėmimų Vilniuje. Tautų Sąjungos Tarybos pirmininkas p. Hymans paveda Kontrolės Komisijai, vaduojantis paskutiniu Tarybos rezoliucijos paragrafu, liečiančių tautinių mažumų apsaugojimą Vilniaus teritorijoje, neatidedant vietoj surinkti žinių ir įteikti pranešimą Tarybai.

— Anglų Užsienių Reikalų Ministeris apie Vilniaus ginčius. Laikraštis „Kurjer Poranny“ rašo, kad Vilniaus tautinėse demokr. sferose daug įspūdžio padarė Anglų Užsienių Reikalų Ministerio Lordo Curzo no pareiškimas, kad Anglija galinti remti tik tokia politika, kuri ateičiai padarys galimą sutartį su Kaunu.

— **Žada pagelbėti.** Išstremtieji iš Vilniaus 33 lietuviai ir gudai sudarė saviems reikalams savitarpio komitetą. Vasario 7 d. š.m. jie buvo Kontrolės Komisijos nariu pakviesti pas juos, kur išstremtieji papasakojo visą suėmimų ir išėmimo istoriją. Kontrolės komisija pažadėjo apie visą pranešti Tautų Sąjungai ir pasiūlė pagalbą pervežti į Kauną suimtųjų šeimynas. Vilniečiai atsisako ir prašo padėti sugrįžti į Vilnių ir praneša, kad jie reikalauja teismo. Kontr. Komisija pažadėjo visa tai padaryti, bet abejoja, ar tai pavyks.

Kauno miesto Taryba paskyrė išstremtiesiems 33 tūkstančius auksinų

— **Vizitas.** Vasario mėn. 6 d. naujo ministerių kabineto nariai padarė vizitą p. Einančiam Respublikos Prezidento par. Steigiamojo Seimo Pirmininkui.

— **T. S. Kontrolės Komisija baigė darbus.** Visą T. Sąjungos Komisija su daiktais išvažiavo į Vilnių, paskui į Varšuvą ir toliau. Tuo būdu ji jau baigė savo darbus Lietuvoje.

— **Dovanos Lietuvos varguomenėi.** Iš Amerikos gauta 4 vagonai įvairių dovanų Lietuvos varguomenėi.

Užsieny.

— **Naujas Papa.** Gautomis žiniomis, Kardinolas Ratti išrinktas Papa Pijo XI vardu. Ratti buvęs Apaštalo Sosto nuncijus Lenkijoje. Tą žinią pranešė Kardinolas diakonas Bisleti. Naujas šv. Tėvas Bazilikoje, kuri stovi šv. Petro aikštėje, palaimino susirinkusią didžiausią žmonių minią ir įvyko ginkluota Italų kariuomenės paroda.

Vokiečių spauda išrinkimą pasitinka ramiai ir neutraliai. Centro partijos (Vokiečių Katalikų) parlamento korespondentas rašo, kad nors Pijus XI-tas ir laikysis lenkams draugingos taktikos, vokiečiai gali iš jo dievotumo ir teisingumo tikėtis, kad jis įvertinsias Vokiečių padėtį.

— **Streikas Čekijoje.** Čeko-Slovakijoje viso streikuoja 135.500 kasyklų darbininkų. Valstybė turi dėl to streiko kas dien maž daug po 4 milijonus kronų nuostolių.

— **Streikas Vokiečiuos.** Streiko padėtis mažai tepagerėjo. Marienburge dauguma tarnautojų grįžo prie darbo. Susisiekimas su Dancigu pradėtas. Apskritai susisiekimas pagerėjo. Vasario 7 d. pradėjo veikti Berlyno miesto vandentraukiai, bet dujų ir elektros stotys turėjo visai sustabdyti darbą. Apskritai Berlynas atskirtas nuo šalies. Jaučiama produktų ir kitų dalykų trūkumai. Vyriausiasis direktoris Berlyno geležinkelių apygardos įsakė visiems streikuojantiems stoti prie darbo grasydamas paleisti nuo tarnybos.

Iš Eitkūnų pranešama, kad Vasario 8 d. prezidento Eberto apskelbta streiko pabaiga visoje Vokietijoje ir traukiniai jau pradėjo vaikščioti.

— **Albanų ministeris nužudytas.** Nužudytas Albanų Vidaus Reikalų Ministeris Achmed Bei Mati.

— **Amerikos kapitalistai ir Genuja.** Jungtinių Valstybių finansinis pasaulis teigiamai išsireiškė dėl Amerikos dalyvavimo Genujos konferencijoje. Iš Vašingtono pranešta, kad iš vyriausybės sferų sužinota, jog po kelių dienų Jungtinės Valstybės priims pakvietimą dalyvauti minėtoji konferencijoje.

— **Kareliečiai bėga.** Žiniomis iš Elsinkų, kareliečiai pabėgėliai praneša, kad, padidinus rusų armiją ligi 30.000 žmonių, Karelijos kariuomenė buvo visur atmušta. Tūkstančiai kareliečių pabėgėlių perėina Suomijos sieną.

— **Per daug.** Sovietų Rusijoje projektuojama sumažinti gubernijų skaičius likviduojant gubernijų vykdomuosius komitetus, gubernijose Rybinsko, Per-

mės, Tambovo, Penzos, Šerio, Vladimiro, Jaroslavo, Riazanės, Kostromos, Simbirsko, Kursko, Kalugos, Orlo, Vitebsko, Oloneco, Pskovo, Gomelio, Novgorodo, Čerepoveco, Ustdvinsko ir Ufos.

Lenkijoje.

— **Serga.** Lenkų Ministeris Pirmininkas Antanas Ponikovskis susirgo. Jo pareigas eina Paštų ir Telegrafų Min. Steslovič.

— **10.000 kalėjimuose.** Ligi sausio mėn. pabaigai suskaičiuota, kad Lenkų kalėjimuose jau sėdėjo daugiau kaip 10.000 gdu.

Iš Klaipėdos krašto.

— **Lietuvių kalbos pamokos.** Klaipėdos gimnazijoje norima įvesti lietuvių kalbos pamokos. Ligi šiol klausyti pamokų įsirašė tik mokiniai žydai, vokiečiai visai nesirašo.

Įvairios žinios.

— **Įdomūs atradimai.** Profesoris Spinazzola atidaręs didelę vadinamo Via dell'Abbon—danza dailį Pompėjo ir taip giliai įsikasęs į lavą ir griuvėsius, kad net iškasęs (ligi šiol Pompėjoje nežinomus) kelių aukštų namus. Per įvairius butus su langais, priebučiais, ložėmis, per smukles ir krautuves su dalimi dar tebelikusiom išdėtom prekėm prieinama prie naujausių ir įdomiausių radinių. Tenka tiesiog stebėtis vienu namu antram aukšte. Vienas kambarys yra likęs visai geltonas, antras — juodas su pauksuotais raudonais rėžiais, trečiame yra dar visai sveika likusi stiklinė lempa, o vienam valgomajam kambariui rasta visai padengtas ir paruoštas stalas su bonkomis, lekštėmis ir kitais valgio įnagiais. Valgio trauktuvai (paduotuvai) papildė valgomojo kambario įtaisymą.

Pompėja, miestas paliai Vezuvijaus vulkaną tapo užgriautas 79 m. po Kristaus gimimo; reiškia jau praėjo 1842 metai nuo to laiko.

Literatūros žinios.

— **Naujas leidinys.** Išėjo meno vienadienis raštas „Keturių Vėjų Pranašas“.

Redakcijos atsakymai.

Paštiniukui. Kaip pašauktas, kvotimus Tamsta reikės laikyti bendromis taisyklėmis, o stoti į Karo Mokyklą kol kas neverčiama.

P. Pautieniui. Nesiskaito; Tamsta busi paleistas kuomet sueis dveji metai tarnybos. (Buvimas atostogose sveikatos dėlei skaitomas tarnyboje).

P. Palučiuviui. Skaitoma, jei Tamsta buvai paleistas sveikatos patikrinimo komisijos. Buvimas belaisvėje tarnyboje įskaitoma.

Šneideravičiui. Sulig įsak. Kar. Nr. 291 § 1 — negalima.

V. V. Sulig Naujokų šaukim. Įstatų vidurinių mokyklų moksleiviai paleidžiami ligi 24 metų amž., jei suejo 24 metai ir mokslas neužbaigtas — bus imami.

Stasiui Dambrauskui. Ne.

Klem. Andziuliui. Galite, — kreipkitės į dalies Vadą.

E. Kazui. Įsakyme Kar. Nr. 291 kalbama apie raštininkus apskritai, ne būtinai puskarininkius. Įsak. g. Nr. 19 kalbama tik apie atleidžiamus atsargon; 50% algos negalėsite gauti.

J. Vilkiui. Negalima, nes yra brolis virš 16 metų.

J. p. Tamulaičiui. Tamsta gali išsivaduoti kaipo iš tarnavęs nustatytą laiką; jei Tamsta pasiliktumėi ir toliau tarnauti, brolis vis viena bus paimtas.

K. Juknevičiui Vladiui. Jei nėra daugiau niekur brolių, motina privalo kreiptis su prašymu į Naujokų Ėmimo Komisiją, kad paleistų jaunesnįjį brolių.

Kar. Č—liui. Mobilizuotieji inteligentai tarnaus kol reikalaus krašto padėtis, nors Kariuom. Įsak. 29 einant paleidžiami ne tik pašauktieji, bet ir mobilizuotieji.

Delei karių išbuvusių liaudies mokytojais išsivadavimo,—sulyg Naujokų Šaukimo Įst. paleidžiami tik tie, kurie lig šaukimo mokytojavo nemažiau 6 mėn.

Liud. Žukauskui. Aišku, bus vykdoma.

J. Voasyliui. Žūr. Įsak. Kar. Nr. 313 § 3. 1920 m.

K. Strazdui. 1) Raštininkai užlaikomi lig pareidymo; jei ne raštininkas tai galima išsivaduoti, nes įsak. 291 apie Pasienio pulką nekalbama. 2) Žūr. įsak. Nr. 291 § 2. 3) Tėvai privalo kreiptis į Apskritis Viršininką, kad pastarasis įtrauktų į sąrašus.

Pr. Germanavičiui. Atimti galės, bet duos vietoje arti Jūsų žemės.

SKAITYKITE

„KARI“!

Visi kariai, kas nori sekti mūsų valstybinį gyvenimą, kas nori gauti paskutinių naujausių žinių iš karo mokslų, turi skaityti „KARI“.

„KARYS“ nuolatos savo turinį tobulindamas ateinančiais metais duos savo skaitytojams:

1) Specialių karo žinių, kad geriau paruoštų karius sunkiam krašto gynybos darbui.

2) Plačiai teiks įvairių mokslo žinių, mokslo naujienų. Viskas bus stengiamasi kuoprieinamiausiai rašyti.

3) Mūsų kariai nors ir kiekvienoje dalyje turi savo gydytojus, bet įvairių priežasčių dėliai ne visuomet gauna platesnių paaiškinimų, kaip lengviau sveikatą išlaikyti. Todėl bus periodinai rašoma iš kasdienio gyvenimo igienos.

4) Kaip lig šiolei, taip ir toliau bus teikiama visiems kariams įvairių kaip tarnybinių taip ir kitokių patarimų

ir 5) Bus kiekviename numeryje dedama pasiskaityti vaizdelių, apysakų, eilėraščių ir t. t.

«KARIO» atsk. num. kaina 1 auks. 50 sk. Adresas: Kaunas, Laisvės Al. 12 Nr.

Karo mokslas nuolat tobulėja, verčia ir kari, o ypač vadą (viršininką) tobulėti.

Kas nori sekti paskutines karo mokslo žinias, tas privalo skaityti

„MŪSŲ ŽINYNĄ“

į kurio programą įeina KARO MOKSLAS.

Jei reikalaujame iš kario (viršininko, vado) tinkamo pasirengimo, tai reikia suprasti ta idėja, kuriai tai reikalinga. Skaityk „Mūsų Žinyną“, nes jis valstybės idėją ugdo.

Jei valstybės aukurui save aukojam, būtinai reikia giliai suprasti kam gi ta valstybė reikalinga. Skaitykit „Mūsų Žinyną“, kuris skleidžia tautos gyvybės reikalą, tautos kultūrą.

Mūsų kariuomenė — tautos kariuomenė. Mūsų karys — kiekvienas pilietis. Piliet, skaityk „Mūsų Žinyną“.

Kas nori pažinti Lietuvos istoriją, tas turi skaityti „Mūsų Žinyną“.

1921 m. „Mūsų Žinynė“ rašė: kapitonas Biržiška, pulkininkas Bobinskis, generalio štabo karininkas Boleckis, majoras Caplikas, Sofija Ciurlionienė, generalio štabo pulkin. Cerniveckis, generalio štabo karin. Esče, generolas Galvydis-Bykauskas, Augustinas Janulaitis, Martinas Yčas, kapitonas Kaunas, generolas M. K-ė, leitenantas Kepalas, pulkininkas Kurkauskas, kapitonas Laurinaitis, majoras Popeliučka, vyr. leit. Pupkys, generalio štabo generolas Radas-Zenkavičius, majoras Ružancovas, kapitonas Steponaitis, leitenantas Talliat-Kalpša, profesorius d-ras Simkus, d-ras J. Sliupas, kapitonas Urbšys, profesorius Vabalas-Gudaitis ir kt.

1922 metais iš spaudos išeis 6 knygos, po 160 puslapių kiekviena.

Priimama prenumerata: 3 knygoms — 80 auks., 6 knygoms — 150 auks.

Išspausdinus knygų kaina bus padidinta.

Adresas: K. A. M. Karo Mokslo Skyrius. «Mūsų Žinynas». Laisvės Alėja 12 Nr. Kaunas.

Kiekvienas nepriklausomos Lietuvos pilietis, jei jis nori sekt ir suprast Lietuvos valstybės augimą, privalo skaityti **DIDŽIAUSIĄ DIENRAŠTĮ**

„LIETUVA“

„LIETUVA“ nepartinis laikraštis, reiškias gyvenamąją politiką.
 „LIETUVA“ seka ir gvildena Lietuvos vidaus ir pasaulio valst. politiką.
 „LIETUVA“ deda daugiausia žinių iš Lietuvos, Prūsų Liet., Amerikos, Anglų lietuvių gyvenimo ir telegramų iš viso pasaulio.
 Tik „LIETUVA“ spausdina visus valdžios įsakymus, kuriuos privalo žinoti visi piliečiai.
 „LIETUVA“ spausdina apysakų, eilių, fejtonėlių ir i. t. ir atsidėjusi seka teatro ir muzikos sritį.
 „LIETUVOS“ prenumerata ir privatiniai skelbimai, išskyrus kai kuriuos susitarimus, apmokama iš anksto.

„LIETUVOS“ atskirais numeriais galima nusipirkti visuose Lietuvos miestų knygynuose ir visose pašto įstaigose.
 „LIETUVOS“ prenumerata: Lietuvoje metams 222 auks., pusei metų — 115 auks., metų ketvirčiai — 60 auks., mėnesiui — 25 a. Užsieny metams 440 a., pusei metų — 230 auks. Atskiro num. kaina 2 auks.
 „LIETUVOS“ galima užsisakyti didesnę ekzemplierių skaičių ir pardavinėti atskirais numeriais pasilikant savo naudai, susitarus, nuošimti; atskirų num. pardavinėtojai atsilygina su administracija metų ketvirčiais.
 „LIETUVA“, labiausiai išsiplatinęs laikraštis, turi daugiamasia skelbimų.

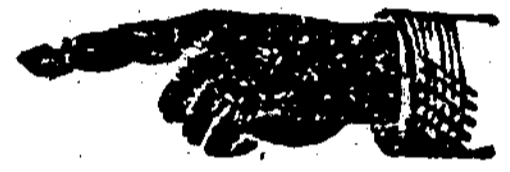
Laikraščiu užsakymus ir skelbimus drauge su pinigais siųskite šiuo adresu: **KAUNAS, Totorių gatvė Nr. 14, „LIETUVOS“ Administracijai.**

KAS SVARBIAUSIA?

Pakelti plačių liaudies masių gerovę, ginti vartotojas ir gamintojas nuo krautuvininkų ir pirklių naudojimo, remti savitarpio ekonominius santykius keliant Lietuvos žemės ūki, prekybą ir pramonę teisingumo pagrindais, derinant asmens reikalus su daugumos reikalais — svarbiausias šiandien Demokratinės Lietuvos piliečių darbas. — — — — — Kaip tai vykinti gyveniman rašo

„TALKA“

Lietuvos Koperacijos Bendrovių Sąjungos leidžiamas dvisavaitinis laikraštis Kaune.

„TALKOJE“ rasite daug žinių ne tik apie koperaciją, bet ir šiaip prekybos, pramonės ir žemės ūkio reikalus: kainas, muitus, pinigų kursus ir p. d.

„TALKA“ kainuoja 3 mėn.—15 auks., 6 mėn.—30 auks., metams 50 auks.

Galima užsisakyti pašto markėm siunčiant apdraustame laiške šiuo adresu: **Kaunas, Vytauto pr. 4a. „TALKOS“ Administracijai.**

EKONOMINĖS KARIŲ BENDROVĖS VALDYBA

praneša, kad š. m. vasario mėn. 19 dieną Kaune Karių Klyube

šaukiamas visuotinas Bendrovės narių įgaliotinių

SUSIRINKIMAS

Kiekviena dalis prašoma atsiųsti ne mažiau kaip vieną atstovą su nurodymu įgaliojime, kiek narių atstovauja įgaliotinis.

Neatvykus reikalingam įgaliotinių skaičiui vasario mėn. 19 dieną, susirinkimas įvyks š. m. vasario mėn. 26 d. neatsižvelgiant į atvykusių įgaliotinių skaičių.

Valdyba.

Leidėjas—Kr. A. M. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius—Ltn. K. Kepalas.

Lietuvos Valstybės spaustuve. Kaunas, Totorių gatvė Nr. 14.